

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2004-2005

24 februari 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over hoogbegaafdheid

Vraag om uitleg van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de vaak problematische combinatie van hoogbegaafdheid en onderwijs in Vlaanderen

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de toegankelijkheid van beroepsopleidingen voor gehoorgestoorden

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over scholengemeenschappen

Vraag om uitleg van mevrouw Anissa Tamsamani tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de registratie en het beheer van uitgereikte studiebewijzen

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de regelgeving inzake sociale voordelen in het onderwijs, meer bepaald het schoolzwemmen

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het netoverstijgende informaticaproject NICO in de CLB's

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de toegang tot het voortgezet onderwijs of andere vormen van onderwijs voor doven

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de rijopleidingen in het secundair onderwijs

Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het beleid rond informatie- en communicatietechnologie voor het onderwijs

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over een uniforme vakantieregeling voor administratieve medewerkers in het basisonderwijs

Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de positie van scholen tegenover de wettelijke bepalingen aangaande het ouderlijk gezag

Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie

Donderdag 24 februari 2005

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.23 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over hoogbegaafdheid

Vraag om uitleg van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de vaak problematische combinatie van hoogbegaafdheid en onderwijs in Vlaanderen

De voorzitter: Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van mevrouw Helsen tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over hoogbegaafdheid, en van mevrouw Michiels tot minister Vandenbroucke, over de vaak problematische combinatie van hoogbegaafdheid en onderwijs in Vlaanderen.

Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, na een lang en boeiend gesprek met ouders heb ik deze vraag ingediend.

Mijnheer de minister, in december 2004 namen ouders van hoogbegaafde kinderen het initiatief om u een brief te schrijven met hun commentaar over de discussienota. Tegelijkertijd hebben ze een actie op het getouw gezet om steun te vragen voor hun opmerkingen. Daar is heel wat reactie op gekomen van scholen, leerkrachten en directies. De ouders

hebben ook contacten gehad met parlementsleden om hun opmerkingen en bedenkingen over te maken en, vooral, hun problemen te bespreken.

De redenering is gebaseerd op de curve van Gauss. Die geeft aan dat er heel wat aandacht is voor de middengroep en voor die groep van kinderen die moeilijk de minimumdoelen kunnen halen. Tot op vandaag is er echter zeer weinig aandacht voor de leerlingen die daar helemaal geen problemen mee hebben. Ze hebben tijd en talent op overschot om het programma op school af te werken.

In oktober 2001 vond in de Commissie voor Onderwijs een interessante hoorzitting plaats over hoogbegaafdheid. Toen kwam tot uiting dat er op het veld verscheidene problemen zijn. Zo is er onvoldoende expertise en kennis aanwezig bij leerkrachten, scholen en CLB's. Dat maakt een tijdige en goede detectie van hoogbegaafde kinderen moeilijk.

Van zodra is vastgesteld dat een kind hoogbegaafd is en hoe daarmee het best wordt omgegaan in een school en in een klas, en welk materiaal moet worden gebruikt, blijkt dat Vlaanderen op dat vlak over weinig mogelijkheden beschikt. We moeten voornamelijk een beroep doen op materiaal dat werd ontwikkeld in andere landen. Dat wijst er toch op dat er een probleem is.

Om erge problemen te voorkomen, te vermijden dat deze kinderen uren zitten te wachten op schoolbanken en gedemotiveerd raken en om hen, integendeel, optimale kansen te geven in hun ontwikkeling, hebben ouders zich gericht tot gespecialiseerde centra. Tijdens de hoorzitting was mevrouw Kieboom van het Centrum voor Begaafdheidsonderzoek Antwerpen van de Ufsia aanwezig. Uit de discussie bleek dat enkel ouders die voldoende

Helsen

financiële mogelijkheden hebben, een beroep kunnen doen op dat centrum.

Mijnheer de minister, in de beleidsnota staat niets over hoogbegaafdheid. Er is wel een engagement in geformuleerd om werk te maken van gelijke kansen in het onderwijs. We vinden er ook in terug dat het belangrijk is om in de toekomst meer te werken met flexibele leertrajecten en om onderwijs meer op maat van het kind aan te bieden. De bedoeling daarbij is te vertrekken van de talenten van de kinderen, ze ten volle tot ontplooiing te laten komen en om minder het leerprogramma en de groep centraal te stellen.

Mijnheer de minister, er zijn problemen op het terrein inzake de opvang en de begeleiding van kinderen die hoogbegaafd zijn. Hebt u al specifieke maatregelen genomen om tegemoet te komen aan de bijzondere onderwijsbehoeften? We beseffen allemaal dat het meestal een kwestie van meer centen en meer personeel is. Wat is er op het moment aanwezig binnen het huidige financieringssysteem? Hebt u al specifieke maatregelen genomen om het wetenschappelijk onderzoek over hoogbegaafdheid te ondersteunen? Als er een nieuw financieringssysteem voor het leerplichtonderwijs wordt uitgewerkt, in welke mate is het dan de bedoeling om hoogbegaafdheid onder de significante leerlingkenmerken te plaatsen?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, mevrouw Helsen heeft de meeste zaken over dit probleem reeds aangehaald. Ik zal niet alles herhalen wat er reeds is gezegd.

Er is een verschil met andere problemen die binnen het onderwijs extra zorg vragen. We mogen dat onderscheid dan ook niet uit het oog verliezen. Hoogbegaafdheid is eigenlijk niet echt een leerstoornis. Het grote probleem is dat die kinderen de leerstof veel sneller doorlopen waardoor ze geen ononderbroken leerproces kennen. Ze leren snel iets nieuws en zitten dan geruime tijd te wachten. Als een kind niet blijvend geboeid wordt, dan focust het zich op andere zaken. Het gevolg is dat veel van die kinderen door hun leerkrachten vaak worden aanzien als lastig, ongeïnteresseerd en storend.

Er bestaat al heel veel materiaal inzake hoogbegaafdheid, maar het is erg versnipperd. Als een school of ouder geconfronteerd wordt met zo'n kind, moet die vanaf nul beginnen zoeken naar wat er aan de hand is en wat eraan kan gebeuren. Er rijst ook een probleem ten aanzien van de buitenwereld. Het gaat om slimme kinderen, en de problemen die dat met zich brengt, worden nogal eens weggelachen. Er bestaan nog heel wat mythes inzake hoogbegaafdheid. Mensen zeggen snel: 'Er kan toch geen probleem zijn. Uw kind is zo slim dat het door de school moet vliegen'. Dat maakt het voor ouders erg moeilijk om toe te geven dat ze problemen hebben met hun hoogbegaafd kind.

De beleidsnota legt erg de nadruk op gelijke kansen voor leerlingen. Ik ben dan ook van mening dat ouders van dergelijke kinderen ook kunnen opkomen voor gelijke kansen.

Mijnheer de minister, bent u het met me eens dat ook deze kinderen recht hebben op onderwijs op maat, ook al ligt hun 'maat' boven het gemiddelde? Bent u op de hoogte van bestaande initiatieven met betrekking tot hoogbegaafdheid? Zijn er al maatregelen genomen om deze initiatieven te bundelen, zodat wie met een hoogbegaafd kind wordt geconfronteerd niet telkens een zoektocht moet ondernemen naar wat bestaat? Bent u bereid om in overleg met ervaringsdeskundigen na te gaan wat mogelijk is om ook deze kinderen een fijne en boeiende schoolloopbaan te garanderen? Overweegt u om op vraag van veel directies en ouders hoogbegaafdheid te hanteren als een criterium om GOK-uren te krijgen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, mevrouw Helsen, u merkt op dat in de beleidsnota het woord hoogbegaafdheid niet voorkomt, en dat is juist. Dat betekent geenszins dat we de problematiek niet ter harte nemen.

De vraag van mevrouw Helsen betreft de financiering en wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot hoogbegaafdheid. Binnen het huidige systeem is er momenteel geen specifieke maatregel voorzien voor de financiering van deze bijzondere onderwijsbehoefte. Hoogbegaafdheid is geen criterium voor het verwerven van GOK-uren, en uren zorgcoördinator worden verdeeld op basis van het

Vandenbroucke

aantal leerlingen. Ik ben ook niet van plan om het kenmerk hoogbegaafdheid op te nemen bij de significante leerlingenkenmerken die we zullen hanteleren voor het nieuwe financieringssysteem.

Ik verklaar me nader. In de beleidsnota staat duidelijk: 'Gelijke kansen garanderen voor alle leerlingen is het richtinggevende beginsel voor het geheel van ons beleid.' We moeten ons afvragen wat dat betekent voor leerlingen die zwak staan. Mijn uitgangspunt is: het beleid en het financieringssysteem moeten goed zijn voor de sterken en sterk voor de zwakken.

We moeten een onderscheid maken tussen een financieringssysteem en de schoolcultuur. Ik maak een onderscheid tussen kenmerken die ad random verdeeld zijn over de bevolking en kenmerken die niet ad random worden verdeeld over de bevolking van een school. In de eerste groep situeren zich bijvoorbeeld leerstoornissen. Hoogbegaafdheid is niet echt een leerstoornis, maar zeker een probleem waarmee men in een klas kan worden geconfronteerd. Een kenmerk dat individueel is en ad random verdeeld is over de bevolking, moet heel erg au sérieux worden genomen. Het spreekt voor zich dat schoolteams en individuele leerkrachten ondersteuning en professionele vorming moeten krijgen om daarmee om te gaan. Dit moet in alle scholen gebeuren.

Er zijn kenmerken die niet ad random verdeeld zijn in de samenleving en die zich om allerlei redenen in bepaalde scholen concentreren. Dat zijn veeleer kenmerken van sociaal-economische en culturele aard, bijvoorbeeld het opleidingsniveau van de ouders, de sociaal-economische situatie van de ouders of het spreken van een andere taal. Sommige scholen worden er louter door hun ligging mee geconfronteerd en sommige scholen als gevolg van reputatie-effecten. Het soort concentratie dat optreedt met betrekking tot bepaalde leerlingenkenmerken moet worden opgevangen in een nieuw financieringssysteem. Ik ben dan ook niet geneigd van hoogbegaafdheid een factor in het nieuwe financieringssysteem te maken. Wel moeten we in het zorgbeleid van de school ook bijzondere aandacht hebben voor hoogbegaafde leerlingen.

Daarvoor moeten we uitgaan van de idee van inclusie, wat inhoudt dat het beleid leerkrachten

moet ondersteunen om problemen van individuele leerlingen of groepen van leerlingen te voorkomen of eraan te remediëren. Daarmee streven we ernaar zo veel mogelijk leerlingen in het gewoon onderwijs te houden. Dat geldt in mijn ogen ook voor hoogbegaafden.

Ik verwijs naar de algemene thematiek van de verdere professionalisering van leerkrachten, het beleidsvoerend vermogen van de scholen, de rol van de zorgcoördinatoren, de centra voor leerlingenbegeleiding, enzovoort. Dat is allemaal heel erg belangrijk als algemeen antwoord op deze problematiek. Een of andere specifieke coëfficiënt in het financieringssysteem is dat niet.

Totnogtoe zijn er geen specifieke maatregelen genomen om het wetenschappelijk onderzoek over hoogbegaafdheid te ondersteunen. De budgetten waarover de onderwijsverheid beschikt om beleids- en praktijkgericht onderzoek uit te besteden, zijn natuurlijk beperkt. Dat maakt dat we prioriteiten moeten stellen bij de themakeuze.

Met de beleidsnota als referentiekader zal ik binnenkort die prioriteiten bepalen. Zo acht ik het onderzoek prioritair naar de grenzen van de draagkracht van gewone scholen, en meer bepaald naar het effect van het gelijkedekansbeleid en het zorgbeleid op die draagkracht. Aangezien onze middelen wel erg beperkt zijn, is het belangrijker dergelijk onderzoek te financieren dan specifieke problematieken zoals hoogbegaafdheid op de onderzoeksagenda te plaatsen.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mijnheer de minister, ik heb hiermee nog geen antwoord gekregen op de vraag of er al maatregelen zijn om te bundelen wat er al bestaat, zodat de scholen niet telkens weer op zoek moeten gaan.

Ik heb al aangehaald dat er omtrent hoogbegaafdheid heel wat mythes ontstaan. Is het niet mogelijk met vrij beperkte middelen een soort informatiecampagne te voeren over hoogbegaafdheid, zodat ook scholen en ouders weten dat die kinderen, al zijn ze dan slim, wel degelijk een probleem hebben in hun schoolloopbaan? Voor een informatiecampagne kan Klasse, dat toch wijdverspreid is, dienstig zijn. Is het niet mogelijk de redactie een impuls te geven om iets te doen met dat thema?

Michiels

Ook op de vraag of u bereid bent een gesprek aan te gaan met de mensen die er dagelijks mee geconfronteerd worden, hebt u nog niet geantwoord. Ik leg hier de nadruk op omdat we nog begin deze week een e-mail hebben ontvangen van diezelfde ouders die zich daar zo mee bezig houden, naar ik aanneem gericht aan heel de commissie. Zij hebben al een vrij gedetailleerd actieplan uitgewerkt, dat in hun ogen ook haalbaar is. Bent u bereid met hen te overleggen over wat u daarmee kunt aanvangen?

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik volg u in uw redenering over de opsplitsing qua financiering. Het is inderdaad belangrijk dat we ten gronde nagaan wat in het onderwijs haalbaar is. Daarmee zijn echter noch het probleem van hoogbegaafde leerlingen, noch andere problemen in het onderwijs opgelost. Het is ook belangrijk na te gaan welke inspanningen nodig zijn om inclusie inderdaad mogelijk te maken en ervoor te zorgen dat de opvang van verschillende problemen in het gewoon onderwijs haalbaar wordt en dat de nodige deskundigheid daarvoor aanwezig is.

Op termijn zullen we extra inspanningen moeten doen. We moeten daar de komende jaren aandacht voor blijven hebben.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, collega's, ik heb inderdaad op enkele vragen niet expliciet geantwoord. Het klopt dat onderwijs op maat erg belangrijk is. Dat geldt voor elke leerling, en zeker ook voor hoogbegaafde leerlingen. Differentiatie ten aanzien van hoogbegaafde leerlingen is in de praktijk niet zonder problemen. Dat is een van de redenen waarom de handtekeningenactie zoveel respons krijgt.

De detectie van hoogbegaafdheid is ongetwijfeld niet altijd eenvoudig. Zoals u al zei, zijn de signalen die zulke leerlingen uitsturen, niet altijd zo duidelijk. De diagnose is dan ook geen sinecure. De problematiek wordt niet altijd erkend, en te vaak wordt het als een luxeprobleem afgedaan, en blijft de noodzakelijke differentiatie achterwege.

Differentiatie ten aanzien van hoogbegaafden vraagt een specifieke aanpak, die in ons onderwijsstelsel heel wat creativiteit vergt. Extra leerstof geven zal niet altijd de oplossing geven. Versnellen, en daarbij een jaar overslaan, is zeker ook niet altijd een oplossing. De problematiek is dus erg complex, wat ik misschien wat meer had moeten beklemtonen.

Het is inderdaad belangrijk dat er expertise beschikbaar is, ook voor zulke specifieke problemen, maar eigenlijk bestaat die al. We moeten vermijden nieuwe initiatieven te nemen die tot dubblures leiden. De Vlaamse overheid ondersteunde het project van de organisatie Let Op voor materiaalontwikkeling en ondersteuning van scholen in samenwerking met de CLB's. We subsidiëren de website met de naam www.letop.be. Dat is een soort eerste hulp bij leerproblemen. Leerkrachten, maar ook ouders en leerlingen, vinden er uitgebreide en toegankelijke informatie over leerstoornissen en problemen bij het leren. Begaafdheid is een van de subthema's. Leerkrachten en hulpverleners vinden er informatie en praktische tips en kunnen ervaringen uitwisselen. Op de site staan ook links naar gespecialiseerde organisaties zoals Bekina en het Centrum voor Begaafdheidsonderzoek van de UA, dat veel in het nieuws is geweest.

U vroeg me of ik in overleg wil gaan met ervaringsdeskundigen. Gelieve mij ervoor te verontschuldigen dat ik daar niet op gereageerd heb. Ik wil in eerste instantie beklemtonen dat we hoogbegaafdheid in het algemene zorgbeleid van een gewone school moeten opvangen. Dat wil niet zeggen dat er geen differentiatie kan zijn voor die leerlingen. De leerkrachtenopleiding moet daar aandacht aan besteden. We willen die opleiding sowieso professionaliseren.

Door de bundeling van hun expertise kunnen scholen veel verder raken. Daarom zal ik straks in antwoord op een andere vraag nog eens een lans breken voor de vorming van scholengemeenschappen als een niveau waar we expertise kunnen bundelen inzake zorg, leerproblemen, enzovoort. We moeten meer die algemene aanpak – onder andere van hoogbegaafdheid – beklemtonen in plaats van weer specifieke initiatieven te nemen voor dyslexie, voor autisme en dergelijke. We moeten eerst in de breedte werken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de toegankelijkheid van beroepsopleidingen voor gehoorgestoorden

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Heeren tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de toegankelijkheid van beroepsopleidingen voor gehoorgestoorden.

Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik heb een vraag in het kader van het levenslang leren en de toegang van personen met een auditieve handicap tot het onderwijs.

In het gewone onderwijs zijn er de GON-begeleiding en de doventolkuren. We hebben altijd gepleit en gestreden voor meer doventolkuren. Personen met een auditieve handicap ondervinden heel wat moeilijkheden om te participeren aan het volwassenenonderwijs. Voor het volgen van een beroepsopleiding van de VDAB moeten ze nog meer moeite doen.

Mijnheer de minister, werd de nood van mensen met een handicap aan aangepaste beroepsopleidingen al in kaart gebracht? Welke gegevens zijn hierover beschikbaar? Hebt u al initiatieven ondernomen om de erkende instellingen ertoe aan te zetten hun opleidingsaanbod toegankelijker te maken? De VDAB is slechts een van de vele. Bestaat de mogelijkheid om via de middelen van de VDAB of andere erkende instellingen een beroep te doen op doventolken voor het volgen van een beroepsopleiding? Hebt u daar een budget voor? Zult u dit of volgend jaar initiatieven daartoe nemen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw Heeren, ik zal u de cijfergegevens waarover ik beschik, op papier bezorgen. Ik kan u in elk geval vertellen dat er veel te weinig gegevens bestaan, niet alleen over personen met een auditieve handicap maar over mensen met een handicap in het algemeen.

Uit een studie naar het bereik van personen met een handicap in gespecialiseerde centra voor beroepsopleidingen, CBO-aanbod, blijkt wel dat in 2000 ongeveer 6 percent van de personen in opleiding een auditieve handicap heeft, namelijk 54 op 878. Het betreft hier een berekening op de groep van personen met een Vlaams Fonds-erkenning. Als we de studie naar het bereik uitbreiden met de VESOC-beroeps-opleidingstrajecten en ESF opleidingen door CBO uitgevoerd, en er aldus de groep van mensen met een arbeidshandicap – dit wil zeggen zonder Vlaams Fonds-erkenning – bij betrekken, blijkt dit in 2000 om 6 mensen met een auditieve handicap te gaan op een groep van 304. In totaal gaat het om een aanwezigheid van ongeveer 5 percent, of 60 op 1182 mensen met een auditieve handicap die in 2000 aan een beroepsopleiding van een CBO hebben deelgenomen.

Het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap bereidt momenteel een studie voor, waarin opnieuw naar de aard van de handicap van de bereikte mensen met een arbeidshandicap in de 'VDAB bestanden' gepeild wordt. Momenteel zijn daarover echter nog geen gegevens beschikbaar.

Wat de VDAB betreft, kan gesteld worden dat deze enkel een zicht heeft op het totaal aantal werkzoekende arbeidsgehandicapten met een actief dossier bij de VDAB, namelijk 37.115. De groep arbeidsgehandicapten is echter een omvangrijke en ruime groep die zowel werkzoekenden met een Vlaams Fonds-erkenning als persoon met een handicap, als ex-BUSO leerlingen en werkzoekenden met een beperkte arbeidsgeschiktheid bij de VDAB bevat. Er kan op grond van de VDAB-gegevens geen verdere differentiatie gemaakt worden naar de aard, noch de ernst van de handicap. De nood aan aangepaste beroepsopleidingen kan dus momenteel niet afgeleid worden uit de gegevens waarover de VDAB beschikt. In 2004 zijn in totaal 7.274 arbeidsgehandicapten gestart met een VDAB-beroepsopleiding.

In uw tweede en derde vraag peilt u naar genomen initiatieven en of de mogelijkheid bestaat om met middelen van de VDAB of andere erkende instellingen een beroep te doen op doventolken voor het volgen van een beroepsopleiding. Mensen met een auditieve handicap kunnen op dit ogenblik voor een opleiding gebruik maken van tolkenuren voor leefsituaties conform het besluit van de Vlaamse

Vandenbroucke

Regering van 10 juli 1994 houdende vaststelling van de regels volgens dewelke het Vlaams Fonds de kosten van bijstand door doventolken ten laste neemt.

Voor een opleiding in een CBO kunnen we ervan uitgaan dat de kosten voor doventolken worden gedeckt door de forfaitaire subsidiëring van de CBO's door het Vlaams Fonds. Conform het CBO-besluit van 22 april 1997 moeten ze immers zijn uitgerust om hun taken op te nemen. De uitrusting moet zijn aangepast aan de doelgroep waartoe de CBO's zich richten. We kunnen er dus van uitgaan dat de CBO's de gepaste maatregelen treffen voor hun cursisten met een auditieve handicap.

Wat de opleiding betreft van in het VF ingeschreven personen met een handicap die een door de VDAB georganiseerde of erkende opleiding volgen waarvan de opleidingskost door het VF ten laste wordt genomen, kan het VF daarvoor de kost voor doventolken subsidiëren. Dat kan immers als een uitgave worden beschouwd die noodzakelijk is om de cursist te kunnen opleiden. Deze maatregel vloeit voort uit het Samenwerkingsakkoord van 28 maart 1997 tussen het Vlaams Fonds en de VDAB. Het ten laste nemen van deze opleidingskost door het VF gebeurt volgens de voorwaarden van voormeld besluit van 22 april 1997. Dit impliceert ook dat de opleiding past in een ATB-traject dat op voorstel van een erkende ATB-dienst totstandkomt. ATB staat voor Arbeidstrajectbegeleidingsdiensten erkend door het Vlaams Fonds.

Het vorige punt sluit evenmin de afspraak uit dat de VDAB de opleidingskost draagt van de VDAB-opleiding van een in het VF ingeschreven persoon met een handicap, met inbegrip van de opleidingsvergoedingen van de cursist, en dat het VF instaat voor de tolkuren. Dat kan ook. De VDAB zelf onderneemt op dat vlak tot op heden steeds acties op basis van concrete aanvragen tot redelijke aanpassing. Zo betaalt de VDAB in een concreet geval de in het kader van de opleiding gepresteerde doventolken aan de vzw Communicatie-Assistentie-Bureau voor Doven. Jaarlijks vordert de VDAB deze kosten terug bij het VF. Daartoe wordt per werkzoekende een overeenkomst tussen de VDAB en de betrokken provinciale afdeling van het VF afgesloten.

De VDAB ontvangt op dit ogenblik geen specifieke middelen om doventolkenuren ten behoeve van

een VDAB-beroepsopleiding te vergoeden. Vandaag kunnen gehoorgestoorde werkzoekenden enkel een terugbetaling van dergelijke doventolkenuren krijgen als zij voldoen aan de hogergenoemde voorwaarden: beschikken over een erkenning door het VF, het ontvangen van een trajectbegeleiding bij een ATB en het volgen van een VDAB-opleiding. Deze kosten kunnen immers worden teruggevorderd bij het VF op basis van de hoger aangehaalde reglementen.

Occasioneel – drie tot vier keer in 2004 – lopen er bij het VF aanvragen binnen in verband met de extra begeleiding door tolken bij opleidingen. In sommige gevallen kan daar niet aan worden tegemoetgekomen omdat de opleiding niet door de VDAB is erkend – en er dan ook geen sprake is van een beroepsopleiding –, of omdat de opleiding niet past in een ATB-traject. Opleidingen in het kader van het onderwijs voor Sociale Promotie die niet worden erkend door de VDAB kan het VF in het kader van een beroepsopleiding niet extra ondersteunen. Ik hoop dat ik u daarmee enkele verduidelijkingen heb gegeven.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mijnheer de minister, ik zal uw antwoord grondig lezen. Misschien leidt dat wel tot nieuwe vragen. In elk geval wil ik benadrukken dat vaak wordt gezegd dat opleidingen van de VDAB of andere instellingen in het kader van levenslang leren voor grote problemen zorgen voor die mensen. Het is moeilijk om een beroep te doen op doventolken. Hetzelfde geldt voor mensen met een auditieve handicap die morgen een schrijftolk nodig hebben. In het debat moet alleszins de doelgroep worden verbreed.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over scholengemeenschappen

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Martens tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over scholengemeenschappen.

Voorzitter

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik wil wat uitleg vragen over de scholengemeenschappen.

Ik doe dat nu omdat we voor enkele belangrijke vervaldata staan uit het decreet over de reorganisatie van het basisonderwijs. Tegen eind juni moet het departement worden meegedeeld welk scenario men vanaf 1 september verkiest. Die data zijn ook van belang voor het secundair onderwijs. Sinds 1999 geldt voor het secundair onderwijs een regeling voor een periode van zes jaar. Dit jaar komt er dus een synchronisatie tussen scholengemeenschappen van het basisonderwijs en die van het secundair onderwijs tot stand. Voor de discussie van vandaag is dat misschien niet zo belangrijk, maar op termijn kan het dat wel worden. Her en der leeft immers de idee om ze aan elkaar te koppelen en gemeenschappen te creëren die zowel basisonderwijs als secundair onderwijs aanbieden.

De discussie verliep in 1999 niet gemakkelijk, en dat was nu opnieuw het geval. De bezwaren van de christen-democraten zijn niet zozeer gericht tegen de idee van scholengemeenschappen en grotere verbanden op zich. Zulke verbanden kunnen inderdaad zorgen voor meer efficiëntie. Wat echter was voorgesteld, konden we niet los zien van wat in Onderwijsdecreet XIV was bepaald. *(Opmerking van de heer Gilbert Van Baelen)*

Dat is niet als een provocatie bedoeld, mijnheer Van Baelen. Er was een zogenaamde Berlare-passage in opgenomen. Op het terrein lag dat gevoelig. We moeten dat ook onder ogen durven zien. Wij waren daar geen voorstander van.

Ik herinner u ook aan het feit dat de gemeentebesturen niet meer verplicht waren om het gemeentelijk onderwijs te handhaven. Die regeling mag niet worden gebanaliseerd. Op termijn kunnen daar enige effecten uit voortvloeien. Er waren een aantal maatregelen ingeschreven die eigenlijk het officieel karakter van het gesubsidieerd officieel onderwijs versterkten.

Als dit alles samen wordt gelezen met het decreet betreffende het basisonderwijs, dan is het duidelijk dat de alertheid die we toen betoonden wel enige

grond had. Dat is ondertussen ook gebleken op het terrein. Voor het secundair onderwijs was het de bedoeling om te komen tot een afstemming van het aanbod en het opstellen van een masterplan. Op bepaalde plaatsen werden, over de netten heen, scholengemeenschappen gecreëerd. Daar was geen sprake van een Berlare-passage. Voor de leerplannen of de begeleidingsdiensten waren er geen voorwaarden opgelegd aan het secundair onderwijs in een scholengemeenschap. Voor het basisonderwijs was dat wel het geval.

De voorwaarden zijn niet identiek. Dat maakt dat er over de netten heen op het niveau van het secundair onderwijs scholengemeenschappen tot stand zijn gekomen, die allemaal opvallen door hun complementariteit en door het feit dat binnen die complementariteit de partners de vrijheid behouden om een eigen personeelsbeleid te voeren.

Mijnheer de minister, uit uw inleiding had ik begrepen dat voor wat het basisonderwijs betreft, de doelmatige, efficiënte aanwending van de middelen voorop stond. Het was de bedoeling om een gemeenschappelijke expertise te ontwikkelen, waarbij eventueel eenieder zou zoeken hoe met een maximale vrijheid het eigen project kan worden gerealiseerd.

Op het terrein stellen we vast dat er veel getouwtrek is en dat er toch wel wat spanningen bestaan. Er wordt met de vinger gewezen, niet het minst in de richting van het vrij gesubsidieerd onderwijs. Het vrij onderwijs wordt verweten veel te sterk op zijn autonomie te staan. Het zou een aantal elementen overdimensioneren. De waarheid is natuurlijk dat het moeilijke punt het voeren van een personeelsbeleid was. Het vrij onderwijs vindt dat het eigen project bemiddeld wordt via de mensen die op een bepaalde manier een invulling geven aan die pedagogische relatie tussen die leerling, die ouders, die leraar en die docent. Het vrij onderwijs heeft daar wel een sterk punt. Op sommige plaatsen was er een sterke tegenstelling. Deerlijk is daar een uitgesproken, maar zeker niet het enige, voorbeeld van. Uiteindelijk is het landschap tot rust gekomen.

Voor het gemeenschapsonderwijs lagen de zaken enigszins anders. We hebben daar te maken met scholengroepen met een ander model. Het vrij onderwijs is erin geslaagd de scholengemeenschap bijna volledig te realiseren. Voor het gesubsidieerd officieel onderwijs is dat voor 95 percent gebeurd.

Martens

Het gemeentelijk onderwijs heeft slechts zelden een partner kunnen vinden buiten het eigen net. Buiten de stedelijke omschrijvingen, waar er een schaal is om tot een feitelijke fusie over te gaan, heeft dit weinig problemen gecreëerd. Er waren afzonderlijke inrichtende machten in deelgemeenten die samensmolten tot één geheel. In een aantal plattelandsgemeenten, waar de bezetting dunner is, zijn er wel reële problemen. Het gemeentelijk onderwijs dreigt daar in moeilijkheden te komen. Ze gaan op in onnatuurlijke gehelen. Dat gebeurt zelden met veel enthousiasme.

Twee derde van die scholengemeenschappen zijn samengesteld uit meer dan één partner. Dit houdt vaak in dat het geografisch gebied waarin ze moeten functioneren vrij ruim is. Het samen school maken wordt daardoor de facto onmogelijk. Er is geen coherent geheel meer. Door de timing is er ook een ont koppeling van wat normaal legislatuurbeslissingen zijn. Er zijn moeilijkheden op het vlak van de besluitvorming als die scholengemeenschappen zich op het gemeentelijk vlak vormen. Het decreet op de intergemeentelijke samenwerking biedt op dat vlak geen vlotte formules, het is stroef en rigide. De praktische toepassing ervan zal leiden tot een zeer moeilijke besluitvorming.

Voor een deel is er een juridisch vacuüm. Voor een gemeenschappelijk personeelsbeleid is een eenvoudige en eenduidige regelgeving nodig. Ik denk daarbij aan aanwervingen, de voorrangsregeling, de vaste benoeming, de reffectatie. Wat dat betreft, is de zaak nog niet helemaal onderbouwd. Het probleem spitste zich toe op, onder meer, de interpretatiemogelijkheid over de tijdelijke aanstelling van doorlopende duur, de zogenaamde TADD's. Blijkbaar werd recent wel een eenduidige interpretatie gevonden.

Wij hebben er altijd voor gepleit de scholengemeenschap te definiëren als een doorgedreven samenwerkingsverband, waarin het personeelsbeleid niet is geïncorporeerd. We zijn ervan overtuigd dat op lokaal vlak een goede samenwerking mogelijk was. Op veel plaatsen bestond die al de facto. Door de doorgedreven definiëring van de samenwerkingsverbanden bleek dat niet mogelijk.

Ik stel met zekere spijt vast dat de posities zijn ingenomen. De protesten die eerder werden verwoord, worden nu ingeslikt. Dat veroorzaakt een

opdeling waarbij samenwerking bijzonder moeilijk wordt. Het is op papier mogelijk een regeling uit te werken waarbij de scholengemeenschappen die zich aan het vormen zijn, elkaar kunnen vinden. De vraag is echter hoe dat in de praktijk zal werken. Misschien zal het in sommige gevallen klikken, maar in andere helemaal niet. Er zijn twee treinen vertrokken, en ik vrees dat de sporen ver uit elkaar liggen.

Mijnheer de minister, kan de datum van 1 september 2005 voor de basisscholen uitgesteld worden gezien de krappe timing voor een complexe aangelegenheid? Gemeentebesturen moeten beslissingen nemen op het ogenblik dat het juridisch kader niet helemaal duidelijk is. Wat is het passende kader waarin het gemeentelijk onderwijs kan functioneren? Zou het geen goed idee zijn om meerdere vormen van samenwerking mogelijk te maken naast een scholengemeenschap?

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik ben blij dat dit onderwerp aan bod komt. De minister is tijdens de bespreking van de beleidsnota al iets duidelijker geweest over hoe hiermee kan worden omgegaan.

We kunnen ons inderdaad vragen stellen bij de timing. In het decreet is de datum van 1 september 2005 vastgelegd, maar in de praktijk is dat moeilijk. We hebben hier ooit een resolutie laten goedkeuren dat we nooit meer tijdens de grote vakantie wijzigingen zouden doorsturen naar de scholen. De scholen moeten dus voor 25 juni op de hoogte worden gebracht.

Ik onderstreep het belang van de scholengemeenschap. We hebben altijd gezegd dat zeker in het kleuter- en basisonderwijs het kind centraal moet staan en in zijn of haar nabijheid optimaal school moet kunnen volgen. Laat ons alle andere mogelijke redeneringen opzijzetten.

We hebben hier boeiende debatten gevoerd over hoe een school moet functioneren. De vrees inzake impact en personeelsbeleid is absoluut onterecht gebleken. Mijnheer Martens, u was er mee de oorzaak van dat een bepaald klimaat is geschapen.

De heer Luc Martens: Soms ben ik blij dat ik zo'n invloedrijke mens ben.

De heer Gilbert Van Baelen: De vorige meerderheid kreeg die vrees op het terrein niet weg, zelfs niet met argumentatie.

De netoverschrijdende samenwerking vormt nu al geen probleem. Deze samenwerking vond al plaats voordat de scholengemeenschappen als dusdanig werden gestructureerd. Een bepaalde koepel heeft echter op een bepaald ogenblik scholen verboden om in te treden in dergelijke samenwerkingsverbanden.

De heer Martens had het over het gemeentelijke en provinciale basisonderwijs. In Limburg bestaat dat laatste nog omdat de scholengemeenschappen er geografisch ver uit elkaar liggen. In de beleidsnota wordt terecht gepleit voor een discussie over de rol en plaats van de lokale besturen ten opzichte van het kleuter- en basisonderwijs. Gemeentebesturen moeten uiterlijk tegen juni een beslissing nemen zonder dat ze zicht hebben op wat komen zal. Ik sluit me dan ook aan bij de stelling van de heer Martens dat de trein vertrokken zal zijn en dat er nooit meer tot samenwerkingsverbanden zal kunnen worden gekomen.

Mijnheer de minister, wat is de stand van zaken in het wegwerken van een aantal drempels die het debat op het terrein open kunnen trekken om tot meer netoverschrijdende samenwerking te komen?

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer de minister, de term 'scholengemeenschap' is voor het basisonderwijs een ongelukkige term. Ze doet te veel denken aan de scholengemeenschappen in het secundair onderwijs die een andere geschiedenis hebben en waar anders wordt gedacht over de toekomst. Er zijn verschillen naargelang de regio, maar de scholengemeenschappen zijn duidelijk niet netoverschrijdend totstandgekomen.

Ze zijn in een andere context ontstaan, en daarom tekent zich ook een ander beleid af dat ook divers is. Sommige scholengemeenschappen in het vrij onderwijs zijn overgegaan in eenzelfde inrichtende macht, terwijl die in het gemeenschapsonderwijs sowieso al bestond.

De bedoeling in het basisonderwijs was basisscholen te doen samenwerken om inderdaad competentie en knowhow op te bouwen, en de bestuurlijke

en administratieve ondersteuning te versterken door de dingen te bundelen. Een basisschool is nu eenmaal geografisch gebonden, waarbij ook nabijheid van belang is. Daarom is het idee ontstaan van netoverschrijdende samenwerking, die ook het best zou beantwoorden aan feitelijke lokale situaties met gemeentescholen en vrije scholen naast elkaar. Die werken trouwens vaak al samen.

Nu blijken er elementen te zijn die de samenwerking onmogelijk maken, of die althans worden genoemd als redenen waarom die netoverschrijdende scholengemeenschappen niet ontstaan. De heer Martens heeft daar in het verleden al op gewezen. Ik weet niet of de goede bedoelingen er wel zouden zijn als we enige openheid zouden creëren. Zouden we ten velde dan wel netoverschrijdende samenwerking zien ontstaan? Daar ben ik niet zo zeker van. Er is nu een argument waarom het er niet van komt, en misschien is dat argument wel terecht, maar zal het er nu wel van komen?

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens: Mijnheer Sannen, 2 jaar geleden zou u hierin gelijk gehad hebben, maar vandaag is dat voorbij. De trein is vertrokken, en wij lopen achter de feiten aan. 2 jaar geleden wees ik terecht op dat gevaar, maar vandaag is dat geen argument meer. De scholen hebben hun weg gekozen, en ze bewandelen die weg. Dat kunnen we alleen maar vaststellen.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Ik sluit me aan bij de bekommernis van de heer Martens omtrent de gemeentescholen, die nu soms tot onlogische samenwerkingsverbanden of scholengemeenschappen komen. In elk geval liggen de betrokken scholen soms erg verspreid, zodat de samenwerking bijna onnatuurlijk is. Daardoor kan de opbouw van capaciteit die in scholengemeenschappen mogelijk is, onvoldoende efficiënt worden ingezet.

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Toch zijn er signalen van tal van vrije scholen die heel graag willen dat het debat weer wordt opengetrokken, om zelf een evaluatie te kunnen maken van hun samenwerking

Van Baelen

in een scholengemeenschap en toch opnieuw op lokaal niveau het gesprek aan te gaan. Zoals de heer Martens zei, is de trein weliswaar vertrokken, maar terwijl in de Guimardstraat misschien wel wordt gedacht dat hij gepasseerd is, ligt dat op het terrein toch heel anders.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, er is natuurlijk een groot verschil tussen de situatie op het platteland en die in de steden.

Mevrouw Monica Van Kerrebrouck: Mijnheer de minister, collega's, we zijn allemaal bezorgd om de organisatie en de samenstelling, maar we moeten ook aan de eigenlijke werking denken. De lokale evaluatie wijst erop dat er eigenlijk tot nu toe, met de goede bedoelingen die er overal zijn, nog te weinig omkadering is om de scholengemeenschappen, als ze ook ontstaan, optimaal te laten functioneren.

Door dat gebrek aan omkadering wordt geput uit lesuren die eigenlijk de leerlingen toekomen, om de scholengemeenschap op te starten, bijvoorbeeld voor de preventieadviseur, ICT, boekhouding, enzovoort. Ik pleit dan ook voor een goede omkadering, zoals die al bestaat in het secundair onderwijs.

De voorzitter: De vergadering is geschorst.

– *De vergadering wordt geschorst om 11.17 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 14.10 uur.*

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, collega's, de heer Martens heeft vier heel precieze vragen gesteld, maar in mijn antwoord zou ik iets verder willen gaan. Ik beschouw deze vragen als bijzonder belangrijk voor mijn beleid, al zijn alle vragen die in deze commissie worden gesteld even belangrijk als parlementaire procedure.

De heer Martens stelde een belangrijke vraag op een belangrijk moment, namelijk wat we gaan

doen met de scholengemeenschappen. Dat was een aanleiding voor mezelf, mijn departement en mijn medewerkers om ons grondig te bezinnen over de boodschap die we aan het onderwijsveld willen meegeven over de toekomst van de scholengemeenschappen. Ik beperk me daarbij niet tot het basisonderwijs, maar geef ook een aantal intenties omtrent het secundair onderwijs. De vier precieze vragen zullen aan bod komen in mijn antwoord.

De scholengemeenschappen in het basis- en secundair onderwijs bestaan sedert respectievelijk 1 september 2003 en 1 september 1999. Voor het basisonderwijs zijn het voorbije en het huidige schooljaar proefjaren. Vanaf 1 september eerstkomende gaan ze van start voor zes schooljaren. Dat is zo bepaald in het decreet van 10 juli 2003 betreffende het landschap basisonderwijs. In het secundair onderwijs is de geschiedenis heel anders, en loopt dit jaar een zesjarige cyclus ten einde. Vanaf 1 september start ook daar een nieuwe periode van zes schooljaren. De grondslag daarvoor was vastgelegd in het decreet van 14 juli 1998.

Ik vat de gevraagde gegevens kort samen. In het basisonderwijs zijn er momenteel 369 scholengemeenschappen. De overgrote meerderheid van de scholen, namelijk 97,7 percent, trad toe. 59 scholen deden dat niet. In het secundair onderwijs zijn er 118 scholengemeenschappen, waarbij in het totaal 894 scholen betrokken zijn.

Er resten 26 scholen die niet tot een scholengemeenschap zijn toegetreden. Dat zijn onder meer scholen die tot het vrij niet-confessioneel onderwijs behoren. Daarnaast is het vandaag ook moeilijker voor scholen van het officieel gesubsidieerd onderwijs, dat geografisch meer gespreid is, om binnen het eigen net partners voor scholengemeenschappen te vinden. Netoverschrijdende scholengemeenschappen zijn vooralsnog niet voor alle betrokkenen vanzelfsprekend. We hebben niet op systematische wijze gevraagd naar de redenen om niet toe te treden tot een scholengemeenschap. Ik kan er dan ook geen algemene beoordeling van maken.

Uit een recente bevraging door de administratie Secundair Onderwijs is een grote diversiteit in de werking van scholengemeenschappen naar boven gekomen. Op een recente studiedag van het Vlaams Verbond van het Katholiek Secundair Onderwijs bleek dat scholengemeenschappen op zeer diverse terreinen een grote meerwaarde realiseren, maar er

Vandenbroucke

was ook duidelijk de wens te horen dat de verdere groei van onderuit zou kunnen gebeuren.

De administratie Basisonderwijs rondde onlangs een beleidsevaluatie af, gebaseerd op een dertigtal scholengemeenschappen. Ook daaruit blijkt dat vrijwel alle directeurs overtuigd zijn van de meerwaarde van dit beleidsniveau. Bij de start van de scholengemeenschappen basisonderwijs in 2003 heeft mijn administratie tijdens een ronde van Vlaanderen reeds aan scholen van alle netten dezelfde informatie verstrekt. Voor het einde van dit schooljaar zullen we een gelijkaardig initiatief nemen, onder meer inzake personeelsaangelegenheden, waarover hierna meer.

In de beleidsnota schreven we voor scholengemeenschappen basis- en secundair onderwijs ambitieuze doelstellingen uit. Zo hebben we gesteld dat maatregelen zullen worden genomen om scholengemeenschappen slagkrachtiger te maken en hun professionaliteit te vergroten. Uiteraard geloven we sterk in de pedagogische entiteit school, maar evengoed menen we dat voor veel afspraken op het vlak van beheer, en ook voor pedagogisch-didactische aspecten naar een hoger structurerend echelon kan worden gegrepen.

Er zijn belangrijke aandachtspunten. In het gesubsidieerd onderwijs zijn schoolbesturen bezorgd om het eigen opvoedingsproject, en in onze plannen wordt daar dan ook niet aan getornd. Met name in het vrij onderwijs zijn er vandaag scholengemeenschappen met een hoog scholengemeenschapsgehalte, en scholengemeenschappen met een laag scholengemeenschapsgehalte. Dat er een verschil is, is niet erg, maar het is wel belangrijk de onderlinge snelheid niet al te zeer te laten verschillen.

In het gemeenschapsonderwijs moeten we dan weer rekening houden met het structurerend element van de scholengroep, dat daar via het bijzonder decreet meer dan de scholengemeenschap als beleidsorgaan vorm kreeg. In het gesubsidieerd officieel onderwijs moeten we rekening houden met de wettelijke bevoegdheid van provincies en gemeenten.

U weet dat we het beleidsvoerend vermogen op de verschillende bevoegdheidsniveaus, het verstrekken van autonomie, maar ook het afleggen van rekenschap belangrijk vinden. Daar spelen we met

de scholengemeenschappen op in. In deze eerste periode van zes jaar wil ik voor de basisscholen en de tweede generatie scholengemeenschappen in het secundair onderwijs optimale beleidsruimte en verantwoordelijkheid geven. Het gaat erom een sterk professioneel beleid te ontwikkelen in een participatieve ingesteldheid en de bereidheid rekenschap af te leggen over het gevoerde beleid. Ik wil deze ruimte en verantwoordelijkheid geleidelijk aanreiken.

Dat we scholen en scholengemeenschappen ruimte en verantwoordelijkheid willen geven, dat we respect hebben voor verschillende snelheden en ze vooral van onderuit willen laten groeien, geeft ook tijd en wekt ook goodwill. Ik hoop dat dat veel mogelijk maakt. Wel willen we snel duidelijkheid brengen over het einddoel. Daarom schetsen we vandaag al de weg die we de komende jaren willen gaan. Ik wil gebruik maken van deze vraag om dat te doen.

In mijn antwoord maak ik een onderscheid tussen wat we willen op lange termijn – waar we dus uiteindelijk willen belanden inzake organisatie en personeelsbeleid – en een precisering van wat we willen bereiken op 1 september 2005. Daarbij raak ik enkele specifieke aandachtspunten aan, zoals het buitengewoon onderwijs. Vervolgens preciseer ik wat we willen bereiken op 1 september 2006.

Ik begin met de lange termijn, dat wil zeggen het einde van deze regeerperiode. Wat willen we bereiken inzake organisatie en rationalisatie? Rationalisatie is nog niet ten volle gerealiseerd in het secundair onderwijs. Naast geografische en sociologische oorzaken speelt daarbij ongetwijfeld ook de degressiviteit van de leerlingencoefficienten in de financiering een belangrijke rol. Dat brengt ons bij het hoofdstuk van onze beleidsnota over de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs.

Het nieuwe financieringsmechanisme dat we voor ogen houden, moet leiden tot een gelijke financiële behandeling van elke leerling met gelijke noden en van elke school in een zelfde situatie. Daarbij opteren we ook voor linearisering, waarbij we wel een minimale sokkel in acht nemen, die moet toelaten dat een school een school kan zijn.

Op dat ogenblik wil ik de middelen toekennen aan het hogere bestuursniveau, enerzijds een pakket lerarenuren waarmee een klas wordt gemaakt,

Vandenbroucke

en anderzijds een puntenenveloppe bestemd voor de leiding, het middenkader en de ondersteuning van de scholen. De middelen, lestijden en punten blijven gegenereerd worden op het niveau van de school, maar ze worden samen gelegd op het niveau van de scholengemeenschap, die tot een eigen verdeling kan overgaan. Op die manier laten we de evolutie van onderuit groeien.

Deze manier van toekennen zal ongetwijfeld een positieve invloed hebben op een meer rationele organisatie van de scholen in de scholengemeenschap, en zal de wijze waarop leerlingen worden georiënteerd objectiveren. Dat is een erg belangrijke doelstelling, niet alleen op het vlak van de schoolorganisatie, maar ook maatschappelijk.

De beleidsnota situeert de invoering van de nieuwe financieringsmechanismen in september 2008. We zullen ze echter ongetwijfeld geleidelijk moeten invoeren, want nieuwe financieringsmechanismen kunnen niet worden geïmplementeerd als er geen bijkomende middelen ter beschikking staan. We zullen in veel aspecten van de financiering moeten convergeren naar boven toe, anders zal het niet gaan. Voor ons onderwijs is dat trouwens de beste oefening.

We weten dat de nieuwe financiering grote gevolgen zal hebben voor de scholengemeenschappen. Daarom zal het nieuwe stelsel pas in een nieuwe generatie scholengemeenschappen vanaf 2011 op volle kracht draaien. We zullen dus pas in de tweede cyclus voor het secundair onderwijs en in de eerste volle cyclus voor het basisonderwijs de geleidelijke implementatie meemaken van het nieuwe financiële stelsel.

Scholengemeenschappen die één inrichtende macht vormen, moeten verder kunnen gaan. Ze moeten kunnen werken als waren ze één school, zonder de nadelige gevolgen, zoals het verlies van omkadering, die daarmee gepaard zouden gaan. Dat was een nuttige suggestie die hier is gedaan in het debat over de beleidsnota.

De tweede dimensie van onze doelstellingen op de lange termijn is het personeelsbeleid. We willen inderdaad tegelijkertijd het personeelsbeleid voeren op het niveau van de scholengemeenschap. De uitdrukking personeelsbeleid dekt echter nogal wat

ladingen. We kunnen daar alleen een goed debat over voeren als we ook preciseren wat we juist bedoelen met personeelsbeleid.

We blijven het werkgeverschap respecteren. De aanwerving, de benoeming en dies meer zullen dus nog steeds gebeuren door het schoolbestuur. Het bepalen van aanwervingscriteria, de procedures voor functiebeschrijvingen, evaluatie, nascholing en andere aspecten kunnen echter op het niveau van de scholengemeenschap plaatsvinden. De bundeling van de expertise daarin kan een meerwaarde bieden.

We zijn ervan overtuigd dat het aantal centrale regels in verband met het personeelsbeleid moet verminderen. Ik breng ook in herinnering dat er een vervangingscontingent komt voor korte afwezigheden per scholengemeenschap.

We zullen aantonen, rekening houdend met een zuivere interpretatie van de regels inzake voorrang en reffectatie, welke aspecten van het personeelsbeleid ook mogelijk zijn vertrekkend van de scholengemeenschap, in die scholengemeenschappen die uit verscheidene scholenbesturen bestaan of zelfs netoverschrijdend van samenstelling zijn. Vermits diensten gepresteerd in de scholengemeenschap TADD opleveren in alle scholen van de scholengemeenschap, kan het de vorming van netoverschrijdende scholengemeenschappen afremmen dat daar een punt van wordt gemaakt. Koepels en vakbonden delen die interpretatie; dat hebben we deze week nog in een informele bijeenkomst kunnen vaststellen.

Ook de wijze waarop gemeenten daarin kunnen meespelen, is een bijzonder aandachtspunt. Er is een decreet op de intergemeentelijke samenwerking, waar ook provincies aan deel kunnen nemen. Dat decreet is echter niet geëigend voor de onderwijstoepassingen die we hier beogen. Een haalbare mogelijkheid is te werken aan een alternatief voor het betrokken decreet, dat dan wel geëigend moet zijn voor onderwijstoepassingen, bijvoorbeeld met een looptijd van zes jaar in plaats van de voorziene achttien jaar in het huidige decreet op de intergemeentelijke samenwerking. Daardoor zouden ook externe partners, bijvoorbeeld andere scholen dan officieel gesubsidieerde, met de gemeenten in een samenwerkingsverband kunnen treden. We zullen bij een regelgevend initiatief ter zake samenwerken met het Onderwijssecretariaat Voor Steden en Ge-

Vandenbroucke

meenten, dat zich daar ook toe bereid heeft verklaard.

Om onze langetermijnvisie te bereiken, plannen we een aantal maatregelen op 1 september 2005 en 1 september 2006, die het pad moeten effenen. Voor 1 september 2005 betreft de eerste specifieke problematiek het buitengewoon onderwijs. Het buitengewoon basisonderwijs kan reeds deel uitmaken van scholengemeenschappen basisonderwijs. Scholen van het buitengewoon secundair onderwijs moeten ook de kans krijgen om tot scholengemeenschappen toe te treden. Scholen van het gewoon secundair onderwijs kunnen op die manier heel wat knowhow opdoen van collega's uit het buitengewoon onderwijs. Anderzijds kan de school van het buitengewoon onderwijs mee genieten van de professionaliteit die elders inzake een aantal materies – juridische kwesties, infrastructuur, milieu, veiligheid, enzovoort – is opgebouwd. Op termijn brengt dat voor de BUSO-scholen een aantal belangrijke wijzigingen mee, bijvoorbeeld inzake ondersteunend personeel. Dat impliceert ook een beslissing over een verlenging of aanpassing van het onderwijsvoorrrangsbeleid in het buitengewoon onderwijs, waarbij extra ondersteuning wordt gegeven.

De toestand is vandaag 'bevroren'. Dat is geen gezonde of doelmatige situatie. Het is natuurlijk niet vanzelfsprekend om voor de ondersteuning van specifieke aspecten van de schoolpopulatie van het buitengewoon onderwijs een andere methode te hanteren. In elk geval gaan we ervan uit dat de huidige situatie niet kan blijven duren: dit probleem moet worden aangepakt op het ogenblik dat scholen van het BUSO in een scholengemeenschap worden opgenomen.

Het tweede aandachtspunt is de verhoging van de professionaliteit. Het leiden van een school of scholengemeenschap vereist heel wat competenties. Schoolleiders moeten deskundigheid op tal van vlakken combineren met bezielend leiderschap. De overheid moet daarom investeren in schoolleiders. We nemen daarvoor volgende maatregelen. De coördinerende directeur van de scholengemeenschap wordt in het gesubsidieerd secundair onderwijs een organiek ambt, ingevuld als mandaat. Zo komt de regeling voor het gesubsidieerd onderwijs overeen met de bepalingen uit het bijzonder decreet waarin ten behoeve van het gemeenschapsonderwijs de

functie van algemeen directeur wordt losgemaakt van het directeurschap van een school. Dat kan gebeuren zonder additionele middelen. Deze maatregel is ingegeven door de grote uitdagingen waarvoor coördinerende directeurs staan. Ik kom daar straks nog even op terug. Vandaag combineren sommige schooldirecteurs hun opdracht met het coördinerend directeurschap. Dat is een bijna onmogelijke combinatie en hindert de professionele ontwikkeling van de scholengemeenschap.

Voor de scholengemeenschappen basisonderwijs kondigde ik in de beleidsnota aan dat extra middelen zullen worden uitgetrokken om ze te versterken. Ik zal zorgen voor bijkomende punten die de basisscholen bijvoorbeeld kunnen gebruiken om een coördinerende managementfunctie op het niveau van de scholengemeenschap uit te bouwen. Het gaat om additionele middelen. Op 1 september 2005 zal ik daartoe een eerste stap zetten, in de vorm van de vrijmaking van een bedrag van 2,4 miljoen euro voor 2004 en 2005. Uiteraard proberen we zo spoedig mogelijk de prikkel te verhogen. Dat is essentieel als we tegenover het veld onze geloofwaardigheid willen bewaren. Maar in de huidige stand van zaken, en aan de vooravond van een begrotingscontrole, kunnen we daar nog geen uitsluitel over geven.

Het derde element is het volgende: de scholengemeenschap – voor alle scholen – en de scholengroep – in het gemeenschapsonderwijs – hebben elk een eigen wetmatigheid, maar sporen naar hetzelfde doel: een breed en efficiënt beleidsvoerend vermogen. Maatregelen die voor het gesubsidieerd onderwijs op het niveau van de scholengemeenschap worden geregeld, laten we voor het gemeenschapsonderwijs in de mate van het mogelijke – en dus voor een groot deel – door het beleidsniveau van de scholengroep regelen. Ik zal aan de scholengemeenschappen nascholingsmiddelen toekennen. Ze zijn bestemd voor de opleiding en professionalisering van directies en schoolbesturen.

Gisteren nog was ik op bezoek bij een grote groep directies. Er leeft een dringende en dwingende vraag om meer middelen ter beschikking te stellen voor nascholing en opleiding van mensen met directieverantwoordelijkheden. In de beleidsnota wordt dat nog wat breder gesitueerd, want daar hebben we het ook over de leden van schoolbesturen.

Met 1 september 2005 voor ogen moeten we een vorm van anomalie in de regeling wegwerken. Gro-

Vandenbroucke

te scholengemeenschappen moeten consequent worden beloond. We trekken de toekenning van 60 punten extra voor grote scholengemeenschappen van het secundair onderwijs door naar de niveaus van 9.500 en 11.000 leerlingen. Anders gesteld: als vandaag scholengemeenschappen van 4.000, 6.500 en 8.000 leerlingen telkens 60 punten extra krijgen, trekken we die lijn per schijf van 1.500 leerlingen met 60 punten door. In het basisonderwijs gebeurt dat al, maar daar gaat het vooralsnog over minder punten: 21 per schijf van 900 leerlingen. Binnen de budgettaire marges kan een groeipad worden uitgetekend.

Het vierde punt gaat over de bevoegdheden van de scholengemeenschappen. Ik wil de scholengemeenschappen resoluut laten werken aan het eigen pedagogisch-didactisch kwaliteitsbeleid. De uitdaging voor de volgende periode in het secundair onderwijs is wel of de scholengemeenschappen resoluut de stap durven te zetten naar de leerling en het personeel, met een nascholingsbeleid, vakgroepwerking, leerlingenbegeleiding en de gezamenlijke zorg voor leerlingen die voldoen aan gelijkekansenindicatoren. Dat zijn terreinen waarin de scholengemeenschappen moeten investeren en waardoor we de kwaliteit van het onderwijs en de opvoeding verhogen. Ook inzake de objectieve leerlingensoriëntering moeten we absoluut verdere vorderingen maken.

Het komt er voor de scholengemeenschappen op aan rond al die punten een strategisch proces op gang te brengen: er moeten 'dominante coalities' ontstaan die deze zorgen op zich nemen. De pedagogische begeleiding kan daarin een belangrijke monitorende en stimulerende rol spelen. De artikels 71 en 72 van het decreet Secundair Onderwijs van 14 juli 1998 maken al veel afspraken mogelijk voor het secundair onderwijs.

Het vijfde punt dat op korte termijn van belang is, betreft het personeelsbeleid. Reaffectatie en wettewerkstelling worden beperkt tot het niveau van de scholengemeenschap. Deze beperking kan uiteraard enkel gelden binnen de budgettaire marges. Dat kost ons een beetje geld. Deze nuancering houdt in dat de mogelijkheden voor tewerkstelling van boventallige personeelsleden in ieder geval moet worden gestimuleerd, zo mogelijk ook over

de niveaus heen. Vakbonden en inrichtende machten spraken al een tijdspad af voor de bespreking ervan.

Ik bekijk nu de perspectieven voor 1 september 2006. Vanaf dan wil ik een stap verder gaan.

Wat het personeelsbeleid betreft, willen we dat in scholengemeenschappen die door één schoolbestuur worden geleid, het personeel geaffecteerd zal worden aan dat schoolbestuur, en niet aan de school. Tegelijkertijd moet de evaluatie van de personeelsleden worden ingevoerd. De scholengemeenschappen krijgen op dat moment de ruimte om een kwaliteitsvol personeelsbeleid te voeren. Daar zijn gevoelige kwesties aan verbonden. Het gesprek daarover zal met alle betrokken middenveldorganisaties grondig worden gevoerd.

Behalve de meerwaarden op lange termijn – waarvan ik er daarnet een aantal noemde – en de voordelen die de scholengemeenschappen sowieso genieten, willen we de integratie van scholen van het buitengewoon secundair onderwijs in de scholengemeenschappen bevorderen door op 1 september 2006 het ondersteunend personeel in het BUSO te introduceren. Zo werkt het BUSO bijvoorbeeld nog met de verouderde personeelscategorie van het opvoedend hulppersoneel. We willen een stroomlijning met de wijze waarop vandaag de inschakeling van het ondersteunend personeel in het gewoon secundair onderwijs is geregeld.

Ten tweede zal men met de resturen praktische vakken of PV en beroepsgerichte vakken of BGV bijkomende ambten van technisch adviseur of technisch coördinator kunnen worden opgericht. Zo kan de samenwerking een extra rendement genereren. Scholen van het buitengewoon basisonderwijs nemen de methode over die wordt gebruikt om het ondersteunend personeel in het gewoon basisonderwijs te organiseren.

Het derde element van de perspectieven voor 1 september 2006 betreft het beleidsvoerend vermogen. De noodzakelijke maatregelen worden getroffen opdat scholengemeenschappen die één inrichtende macht vormen, kunnen werken als waren ze één school, zonder de nadelige gevolgen die daarmee op het vlak van omkadering gepaard kunnen gaan. Dat element van het langetermijnperspectief hoop ik al in 2006 te realiseren.

Vandenbroucke

Ook hier moeten we middelen ontkleuren. Ik opteer ervoor de scholengemeenschappen secundair onderwijs meer verantwoordelijkheid te geven bij het aanwenden van de middelen. De scholen beslissen in overleg met de bevoegde participatieorganen waaraan zij de hun toegekende werkmiddelen besteden. De punten en lesuren die momenteel aan de scholengemeenschap worden toegekend, kunnen vrij worden aangewend: punten kunnen in lesuren worden omgezet en omgekeerd. Mensen die met ICT bezig zijn, zijn gevoelig voor deze beleidslijn. Ze vrezen dat daarvoor onvoldoende spontane aandacht wordt opgebracht. We moeten nog nagaan of we de ICT-middelen ontkleuren. Scholengemeenschappen laten kiezen voor middelen of mensen is een aantrekkelijk denkspoor.

De geschiedenis van de scholengemeenschappen in het basisonderwijs is wellicht nog te kort om het hele ontkleuringsverhaal ook al op dat onderwijsniveau toe te passen. Uit wat voorafgaat, blijkt dat sommige decretale bepalingen over scholengemeenschappen zowel voor het basis- als voor het secundair onderwijs een gedeeltelijke bijsturing behoeven. Vast staat dat de voorbereiding van de scholengemeenschappen op 1 september 2005 niet in het gedrang mag worden gebracht én dat de optimale functionering van scholengemeenschappen een meerjarig groeiproces vereist. Uiteraard kunnen de scholen en de schoolbesturen hun positie in de scholengemeenschap na afloop van de komende zesjarige periode opnieuw bekijken.

Na rijp beraad met medewerkers van het departement en het kabinet zijn we tot het besluit gekomen dat de datum van 1 september 2005 niet kan worden vooruitgeschoven. We willen dat het voorbereidingsproces dat overal op gang is gekomen, kan worden afgerond. Daarom wil ik vandaag volledige klaarheid verschaffen over onze doelstellingen, zodat die voor alle betrokkenen duidelijk zijn en zij hun standpunt kunnen bepalen. Dat was de kern van de eerste vraag van de heer Martens. Het beste antwoord is wel te stellen dat we ermee doorgaan, maar tegelijkertijd duidelijk maken binnen welk kader men de komende jaren zal moeten werken.

Ik heb bij het begin van dit antwoord duidelijk gemaakt hoeveel scholen deel uitmaken van een scholengemeenschap, welke scholen er geen deel

van uitmaken en waarom. Ik meen te zijn ingegaan op de vraag naar duidelijkheid voor een passend juridisch kader voor het stedelijk en het gemeentelijk onderwijs.

Op de vierde vraag van de heer Martens of het geen goede piste zou zijn om meerdere vormen van samenwerking mogelijk te maken, antwoord ik genuanceerd. Het decreet basisonderwijs voorziet vaag maar expliciet in andere vormen van samenwerking. Die samenwerkingsverbanden bestonden reeds voor de scholengemeenschappen. Zowel een samenwerkingsverband tussen scholen, zowel uit het gewoon als het buitengewoon onderwijs, als een samenwerkingsverband tussen een scholengemeenschap en een school zijn mogelijk. Dit gebeurt nu al met scholen voor buitengewoon basisonderwijs die niet tot die scholengemeenschap zijn toegetreden. Een andere mogelijkheid is het samenwerkingsplatform tussen basis-, secundair en volwassenenonderwijs voor de ICT-middelen. Er zijn dus mogelijkheden.

De intentie om de scholengroepen in het gemeenschapsonderwijs zo veel mogelijk de taken van de scholengemeenschappen toe te kennen, kunnen we ook als een nuancering opvatten. Het bestuurlijke model dat we voor ogen hebben, wordt misschien duidelijk met een verwijzing naar de debatten van jaren geleden over de Europese Unie. We stelden toen dat er eventueel verschillende snelheden mogen zijn, maar ook dat de verschillen niet te groot mogen zijn en iedereen wel in dezelfde richting moet stappen, zo niet wordt het onmogelijk een dynamisch en coherent onderwijsbeleid gestalte te geven. Over het algemeen is mijn antwoord op de vierde vraag dus genuanceerd negatief. Ik wil vandaag geen bijkomende mogelijkheden creëren voor zeer verschillende samenwerkingsvormen die tot zeer verschillende snelheden zouden kunnen leiden.

Laat staan, dat we de richtingswijzers in verschillende richtingen zouden laten zetten. Dat mogen we niet doen. Mijn antwoord is wat lang uitgevallen. Deze vraag was zeer leerrijk.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. Ik besef maar al te goed dat dit veel werk en tijd gekost heeft, evenals overleg met uw administratie en met de externe partner.

Martens

Ik ben blij dat u duidelijkheid creëert. Sommigen zouden nog meer duidelijkheid willen, maar voor mij is dit al behoorlijk wat.

U neemt standpunten in die men eventueel kan betwisten, maar ze zijn in elk geval moedig. Zowel bij de personeelsorganisaties als bij de directies, zou er nog wel wat weerstand kunnen rijzen. U kiest voor het basis- en secundair onderwijs voor het valideren van de scholengemeenschappen door de verankering van de middelen en van het personeel. Dat is een duidelijke keuze met veel consequenties die we nog niet allemaal beseffen.

Over sommige elementen denk ik iets genuanceerder dan u. Een tijdelijk aangestelde leerkracht voor doorlopende duur zal zijn plaats vinden binnen de hele scholengemeenschap. Zal dat niet afremmend werken? Voor het VSKO zal dat geen rem zijn. Dat wordt verwoord door het gesubsidieerd onderwijs. Ik heb een andere inschatting dan de koepelorganisaties. Zij denken dat de gemeenten zullen aarzelen als hun personeel geen vaste plaats krijgt. Ze zullen weigerachtig staan tegenover samenwerking. Ik vermoed dat dit niet klopt. Ik verwacht geen remmingen.

U stelde het volgende: 'Het is een haalbare mogelijkheid te werken aan een alternatief voor het betrokken decreet, dat wel geëigend is voor onderwijstoepassingen' ... 'en waardoor er ook externe partners – andere scholen dan officieel gesubsidieerde – met de gemeenten in het samenwerkingsverband kunnen treden.' Ik ben ervan overtuigd dat wijzigingen absoluut uitzonderlijk zullen zijn. Het veld vindt nu zijn plaats en neemt zijn positie in. Als iedereen binnen zijn eigen net zijn plek gevonden heeft, zal dat voor vele jaren stabiel blijven. Als het vrije gesubsidieerde onderwijs zijn keuze gemaakt heeft, zal het niet meer uit de samenwerking stappen.

Er komen geen additionele middelen voor de honorering van de coördinerende taak van de directie. U formuleert dat eigenaardig. U hecht veel belang aan de directie, maar u wilt er geen extra geld voor uittrekken. Ik zou dat kunnen opvatten als een impliciete besparing. Dat zou een boosaardige gedachte zijn en dat ligt niet in mijn aard.

Ik treed u bij in de handhaving van de datum van 1 september. U hebt daar helemaal gelijk in. Ik zie wel een probleem voor het gemeentelijk personeel. De gemeenteraden moeten die optie bevestigen. Vanaf 1 september moeten ze beslissen over het inzetten van het personeel, terwijl daar geen vergelijkbare eenduidige regels bestaan voor werwing, benoeming, reffectatie, enzovoort. Er is een algemeen kader, maar de toepassing verschilt nogal van gemeente tot gemeente. Er kunnen fricties ontstaan. Een van de weinige terreinen waar een gemeente op een eigen wijze – ik zou zelfs zeggen eigenzinnig en dat heeft voor mij een positieve connotatie – haar beleid kan voeren, is precies in het gemeentelijk onderwijs.

Dat gebeurt op een andere manier dan de wijze waarop ze hun ambtenarenkorps invullen. Binnen de samenwerkingsverbanden zullen ze nu afspraken moeten maken over de aanwervingsprocedure, over een profiel, criteria en dergelijke. Dat leidt tot een zekere objectivering, met alle bijbehorende voor- en nadelen. Engagement in het onderwijs laat zich niet helemaal objectiveren. Bewogen- en bevlogenheid zijn belangrijker dan een nota- en adresboekje. Engagement laat zich niet altijd vatten in een bekwaamheidsproef of psychologische tests of een bijkomend gesprek met de jury.

De intergemeentelijke samenwerking vraagt om een wervingsprocedure in afspraak tussen de drie, vier of meer gemeenten. Ze moeten een jury zoeken, zelf mogen ze zich niet meer bemoeien, wat ze vandaag wel nog doen. De nieuwe regeling is positief, maar houdt een beperking in. U zult daarop snel een antwoord moeten formuleren en enige soepelheid creëren via een aanpassing van het intergemeentelijke decreet. Anders moet dat gebeuren in bijzonder rigide omstandigheden die naderhand tot problemen kunnen leiden. Ik blijf bezorgd over de geïsoleerde en kwetsbare situatie van het gemeentelijk onderwijs.

Sommige ontwikkelingen kan ik toejuichen. Buitengewoon en gewoon onderwijs komen dicht bij elkaar. We hebben dit met een amendement mogelijk gemaakt. Voor het secundair onderwijs ligt de verhouding nog anders. Ik heb geen glazen bol om in te kijken, ik kan geen koffiedik lezen. Als ik mijn intuïtie volg, zie ik op middellange termijn, dat is een periode van 10 jaar, een ontwikkeling die me zorgen baart. Scholengemeenschappen basis-

Martens

onderwijs en scholengemeenschappen secundair onderwijs zouden elkaar wel eens kunnen vinden en gaan samenwerken. Dat is een keuze. Dat zal zich vooral voordoen in stedelijke omgevingen waar de scholen dicht bij elkaar liggen. Die zou niet alleen in de steden gebeuren: in de omgeving van Tielt treden de basisscholen in dialoog met de secundaire. We hebben het er nog niet over gehad of dit opportuun is. Dat is nog wel de vraag. Ik weet zeker dat de directies basisonderwijs enige weerstand hebben. Ze vrezen voor betutteling van het 'hoger' niveau. Dat was ook het geval bij de hogescholen toen ze gingen samenwerken met de universiteiten.

Het gemeentelijk onderwijs verkeert in een kwetsbare situatie, want het werkt op een specifieke schaal. U wilt een basisbegeleiding van de leerling in het onderwijs inbouwen. U richt zich daarvoor tot de CLB's. Hun autonoom bestaan wordt in vraag gesteld. Als de CLB's ingroeien in de school, moet de school geen keuze meer maken. Zolang de CLB's een externe instelling zijn, kiest de school voor één bepaald CLB. Dan krijgen we weer de oude discussie. Als het CLB op de 'nulde lijn' komt, moeten we niet meer kiezen en krijgen we een impliciete oplossing. De scheiding tussen officieel gesubsidieerd en gemeenschapsonderwijs wordt flinterdun. Wat zal er u dan nog van weerhouden om het gemeentelijk en gemeenschapsonderwijs ook in elkaar te laten groeien? Waar zal de verankering zijn voor het basisonderwijs? Is dat dan het gemeenschapsonderwijs of het gemeentelijk?

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, de heer Martens nuanceert zijn opmerkingen over de datum van 1 september bij de bespreking van de beleidsnota van vorige week. Zijn mening van vandaag is enigszins in tegenspraak daarmee.

In grote lijnen volg ik zeker zijn analyse en visie. Zeker inzake personeelsbeleid en verankering van de scholengemeenschappen ben ik het met hemeens. Ik wil echter niet vooruitlopen op de toekomst.

Mijnheer de minister, ik heb het geluk of de pech gehad uw antwoord op papier te kunnen volgen.

Daardoor heb ik alle details opgenomen, in tegenstelling tot een louter mondeling antwoord. U hebt aangehaald hoe belangrijk dit onderwerp is. Over de doelstellingen bestaat weinig discussie. Ik heb wel enkele punctuele vragen en fundamentele bedenkingen. Voor het eerst zegt u dat de invoering van het nieuwe financieringsmechanisme geleidelijk aan zal gebeuren. Tot nu toe had u het over onmiddellijke invoering. U wilt de financiering koppelen aan de leerlingkenmerken en de scholengemeenschapkenmerken. Ik spreek me daar niet over uit.

Het personeelsbeleid kan de vorming van de overstijgende scholengemeenschap basisonderwijs afremmen. Dat kan subjectief of objectief verlopen, afhankelijk van de benadering.

Voor de intergemeentelijke samenwerking moeten we het decreet nog eens bestuderen. Niet alleen de remmende factoren spelen mee, de plaats en de rol van de gemeentebesturen zijn in volle evolutie.

U spreekt over bijkomende punten. U wilt in additionele middelen voorzien voor de scholengemeenschappen basisonderwijs voor een bedrag van 2,4 miljoen euro. Wat betekent dat in aantal punten? Dat kan ik niet berekenen. U plant dit voor 2004-2005, ik denk veeleer aan 2005-2006. Of zult u met terugwerkende kracht uitbetalen? Dit is niet zo belangrijk.

Belangrijker vind ik uw stellingname over de bijkomende punten en de verhouding tussen secundair en basisonderwijs. U zegt dat u de drempel voor de scholengemeenschappen voor het secundair onderwijs opheft. Die waren geplafonneerd. Vanaf 8.000 leerlingen krijgen de grote scholengemeenschappen 60 punten extra. Dat geldt niet voor het basisonderwijs. U zegt letterlijk dat u dat budgettaire zult bekijken.

Ik weet dat u ook daar besparingen hebt doorgevoerd. U zegt enerzijds dat er een overgefinancierd en anderzijds een ondergefinancierd niveau is. Tegelijkertijd geeft u een signaal aan het basisonderwijs dat u de zaak voor deze mensen nog even wilt bekijken. Ze moeten zich wel verbinden voor de volgende 6 jaar, een vrij lange periode. Waar ligt dan nog het evenwicht? Ten opzichte van het secundair onderwijs ontvangt het basisonderwijs nu al te weinig voor bijvoorbeeld de omkadering.

Van Baelen

Wat bedoelt u met dominante coalities? Het begrip coalitie is me niet duidelijk. Een pagina verder zegt u over het personeelsbeleid: 'Zo mogelijk over de niveaus heen'. Daarmee bedoelt u volgens mij wel het basis- en secundair onderwijs.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat klopt.

De heer Gilbert Van Baelen: Dat is niet onbelangrijk, zeker als we vanuit een vrij netgebonden benadering kijken naar de scholengemeenschap. Daar is er wel een verschil tussen het secundair en basisonderwijs. U hebt dat ook zelf in uw antwoord aangegeven.

Het debat over het ontkleuren van de middelen zal vaak worden gevoerd: ontkleuren, kleuren versus autonomie.

U stelt de datum van 1 september 2005 voorop. Ik heb het er moeilijk mee om die datum te handhaven. U verankert de scholengemeenschap. De heer Martens heeft daarstraks het beeld van de trein gebruikt. Het is niet meer mogelijk om er nieuwe wagons aan te koppelen als die periode is gestart. Toch gaat het om een belangrijke zaak. Alle democratische fracties hebben het uitgangspunt van de scholengemeenschap onderschreven. Het kleuter- en basisonderwijs moet zich in de leefomgeving bevinden waar het kind opgroeit. Het moet liefst beschikken over gelijke wapens. De discussie gaat over de plaats en de rol van de gemeente. Welke rol nemen ze in ten opzichte van het onderwijs en leerling, ongeacht het net waartoe hij behoort?

Over 2 jaar is dat debat afgerond. We hebben gisteren de beleidsnota besproken over het Bestuurlijk Beleid. Binnen de regering is het debat over de plaats en de rol van de gemeente aan de gang. Het gaat ook over de sectoren waarbinnen ze actief is. Het kerntakendebat wordt geformaliseerd en uitgekristalliseerd. U wacht echter niet op de uitkomst, maar u doet de deur dicht.

De heer Martens heeft enkele fundamentele vragen gesteld over de evolutie van een en ander. Die discussie zal niet meer worden gevoerd. Als er een bepaalde scholengemeenschap is gevormd, zullen er na 6 jaar geen veranderingen meer mogelijk zijn. Na die periode is er immers al heel wat opgebouwd. Dat is maar goed ook.

Ik doe mijn hoed af voor heel wat van die scholengemeenschappen en de manier waarop ze zich

geheroriënteerd en geprofessionaliseerd hebben, hun omkadering optimaal aanwenden, zelf naar middelen hebben gezocht om een middenkader te creëren. Dat zal ook een logische evolutie zijn voor het basisonderwijs. Ze zullen niet meer op hun stappen kunnen terugkomen.

U institutionaliseert het bestaande en geeft niet de ruimte die er door de evoluties misschien over 2 of 3 jaar zou kunnen ontstaan voor het organiseren van het onderwijs door de gemeente. Ik betreur deze evolutie. Het kind zal er niet altijd mee gebaat zijn. Het zal de gemeenten er opnieuw toe aanzetten de discussie te voeren over het opnieuw invoeren van het gemeentelijk onderwijs.

In een vorig decreet staat dat de gemeenten niet meer voor de organisatie moeten instaan. Dat was al een fundamentele stap om ruimte te creëren voor andere netten. Ik wil het gemeentelijk onderwijs niet automatisch in de handen van het gemeenschapsonderwijs drijven.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mijnheer de minister, u zegt dat voor scholengemeenschappen die door één bestuur worden geleid, het personeel geaffecteerd zal worden aan dat bestuur in plaats van aan de school. Worden er stimuli geboden om één gemeenschap te vormen?

Een andere vraag spruit voort uit het nieuw statuut dat men aan de coördinerend directeur wil geven. Wat zal het statuut van de stafmedewerkers en van de coördinerende directeur zijn op het ogenblik dat een scholengemeenschap meer dan een inrichtende macht heeft? Deze mensen zijn aangeworven door een bepaalde school en werken volgens het statuut van hun eigen school. In feite zijn ze op het niveau van de scholengemeenschap tewerkgesteld. Welke gevolgen zal dit voor hun statuut hebben? Wie zal het functioneren van de stafmedewerkers en van de coördinerende directeur beoordelen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik zou de commissieleden willen danken voor hun talrijke bedenkingen. Ik zal niet op alle beschouwingen ingaan, maar ik zal wel trachten alle mij gestelde vragen in volgorde te beantwoorden.

De heer Martens heeft opgemerkt dat we bij de functie van de coördinerend directeur een zinnetje

Vandenbroucke

hebben toegevoegd. Deze functie vergt geen additionele middelen. We gaan ervan uit dat de scholengemeenschappen hiervoor momenteel over voldoende punten beschikken. Het is onze keuze om de specifieke functie van coördinerend directeur in het leven te roepen. We maken hiervan eigenlijk een soort vaste accessoire. We zijn ervan overtuigd dat we de juiste keuze hebben gemaakt.

De heer Van Baelen heeft een aantal vragen over het financieringsmechanisme gesteld. Tenzij tussen ons een groot misverstand is ontstaan, verbazen die vragen me enigszins. Ik ben er bij het presenteren van de beleidsnota of van het Vlaams regeerakkoord alvast nooit van uitgegaan dat we de nieuwe financieringsvorm meteen volledig zouden kunnen implementeren. Dit betekent niet dat we het mechanisme niet mogen vastleggen.

Ik ga ervan uit dat we hiervoor veel geld zullen nodig hebben. Momenteel kunnen we niet over al dat geld beschikken. Dit probleem is in geringe mate vergelijkbaar met het probleem dat we met de implementatie van het Polder-Tivoli-akkoord hebben gehad. We stellen onszelf doelstellingen. Aangezien we naar boven convergeren, kost het bereiken van die doelstellingen ons echter geld. Hier houdt de vergelijking tussen beide implementaties op.

We willen de werkingsmiddelen op basis van de kenmerken van leerlingen en van scholen voor elk net op dezelfde wijze toekennen. Dit betekent dat we een heel parcours moeten afleggen. De werkingsmiddelen van een aantal scholen moeten in belangrijke mate worden verhoogd. Ik ben alleszins niet bereid de werkingsmiddelen van andere scholen te verlagen. Voor het onderwijs is dit een goede zaak. Bij het vormen van de huidige Vlaamse Regering hebben we ervoor gekozen een nieuwe financieringsvorm in te voeren en de lat gelijk te leggen. Dit betekent dat de financiering van het onderwijs de komende jaren veel geld zal vergen. We moeten dan ook eerlijk toegeven dat we deze vernieuwing slechts geleidelijk kunnen doorvoeren. De nieuwe financieringsvorm zou op 1 september 2008 van start moeten gaan.

Momenteel worden de middelen op het niveau van de scholen gegenereerd. Zodra de nieuwe financieringsvorm van start gaat, moeten we dit hervormen en moeten de middelen op het niveau van de

scholengemeenschappen worden gegenereerd. Om het toekomstscenario te verduidelijken, heb ik echter steeds benadrukt dat de scholengemeenschappen deze nieuwe vorm van financiering slechts geleidelijk tot ontplooiing zullen zien komen.

Op een andere bedenking van de heer Van Baelen wil ik zonder meer affirmatief reageren. Dit staat niet in de geschreven tekst van mijn antwoord op deze vraag om uitleg, maar het is de bedoeling dat het in het verslag van deze vergadering wordt opgenomen. Aangezien het hier een subjectieve kwestie betreft, kan iedereen hiervan een punt maken. Soms moeten we afwegingen maken en bepaalde doelstellingen tegenover elkaar plaatsen. Dit is een essentieel onderdeel van elk beleid op micro- of op macroniveau. Wie hiervan een punt maakt, zou voor een afremming kunnen zorgen. Aangezien dit een belangrijk onderdeel van het debat heeft gevormd, moeten we dit in alle eerlijkheid toegeven.

Wat de vijftien bijkomende punten betreft, zijn we er steeds van uitgegaan dat we onze berekening op het schooljaar 2004-2005 moesten baseren. De punten voor 2004 zijn nog niet betaald. Het beginjaar heeft echter alleen belang indien de berekening tot in het oneindige wordt doorgetrokken. Indien we van het schooljaar 2004-2005 uitgaan, kosten die vijftien bijkomende punten op jaarbasis 1,2 miljoen euro.

Tenzij ik me slecht heb uitgedrukt, is over het 'lineariseren' van de punten voor de scholengemeenschappen een misverstand ontstaan. In het basisonderwijs zijn de punten reeds gelineariseerd. Ze liggen echter zeer laag. Het lineariseren van de punten in het secundair onderwijs is eigenlijk geen omvangrijke operatie. Mijns inziens, zou dit slechts voor twee of drie scholengemeenschappen belangrijke gevolgen hebben. Het is meer een principiële kwestie, waardoor niemand zich benadeeld mag voelen. We moeten alleen het signaal geven dat we dat doen. Die 21 punten voor het basisonderwijs is behoorlijk weinig, en daar moeten we in de toekomst prioritair aan werken.

Met niveauoverschrijdende reffectatie bedoel ik inderdaad die tussen basis- en secundair onderwijs.

We gaan geen stimuli geven om tot één schoolbestuur te komen, aangezien daar op zich al goede argumenten voor zijn. We hoeven het dus niet met specifieke instrumenten aan te moedigen.

Vandenbroucke

De vraag over het statuut van de stafmedewerkers in een scholengemeenschap die niet één maar verschillende machten telt, is nogal technisch. Als de scholengemeenschap één inrichtende macht is, dan behoren de stafmedewerker en de coördinerend directeur tot die ene inrichtende macht. Als de scholengemeenschap uit verschillende inrichtende machten bestaat, dan zijn de stafmedewerker en de coördinerend directeur geaffecteerd aan hun oorspronkelijke inrichtende macht. Affectatie in dit geval aan de scholengemeenschap zal afhangen van de juridische structuur van de scholengemeenschap. Die moet dan minstens een vzw zijn. Daarvoor zullen nog veel personeelszaken geregeld moeten worden.

U hebt hiermee terecht en met kennis van zaken een terrein aangeboord waarover ik nog niets heb gezegd, namelijk wat de soort structuur of koepel is waarmee zo'n scholengemeenschap eventueel taken op zich neemt. Ook dat moeten we nog preciseren.

Er zijn in het debat enkele beschouwingen gemaakt over de lange termijn. Daar zal ik niet veel meer aan toevoegen. Mijnheer Van Baelen, u maakte eigenlijk een zeer gerechtvaardigde opmerking over het belang van het kerntakendebat. We kunnen daar echter niet op wachten. U had het over 2 à 3 jaar, maar dat zou betekenen dat we eigenlijk met deze operatie niet één maar 4 jaar moeten wachten. Dat kan niet, want dan brengen we een dynamiek die essentieel is in ons beleid ten aanzien van het beleidsvoerend vermogen van scholen, niet op gang.

We kunnen dus niet wachten op de resultaten van het kerntakendebat. Het is trouwens te hopen dat het maar 2 à 3 jaar zal duren, want al sinds ik in mijn jong leven partijvoorzitter was, hoor ik dat er een kerntakendebat zal worden gevoerd. Het is dus niet voor meteen, al geloof ik vast dat het nodig is: ik wil het dus niet banaliseren. In een regeerperiode van 5 jaar hebben we echter geen tijd te verliezen om de gewenste dynamiek te lanceren. Ik heb daarover gearzeld, omdat ik weet dat de vraag leeft, maar het zou geen goede zaak zijn nu de dynamiek te onderbreken, al is dat voor sommigen maar een pauze.

Ik wil hier niet te diep op ingaan, want dan waag ik me aan speculaties over de toekomst, maar misschien hebt u ook niet helemaal gelijk met uw wat pessimistische inkleuring. U zei dat nu de hele toekomst wordt geclicheerd. Dat is niet zo evident, maar het is niet noodzakelijk zo. De heer Martens heeft heel voorzichtig prognoses gemaakt over de toenadering tussen basis- en secundair onderwijs, over wat er gaat gebeuren in de verhouding tussen gemeenschapsonderwijs en officieel gesubsidieerd onderwijs met betrekking tot de vrije keuze. Ik zal daar geen commentaar op geven. Prognoses kunnen worden gemaakt, maar de toekomst ligt niet vast. We moeten ons bezinnen over de wenselijkheid van een en ander. Daar wil ik me in dit stadium nog niet over uitspreken.

We zijn niet in staat de hele toekomst te kennen en naar onze hand te zetten, bijvoorbeeld inzake de kerntaken van de gemeenten, vooraleer we hieraan beginnen. We mogen echt niet wachten met het verhogen van de beleidscapaciteiten van de scholen. Dat moeten we nu doen, omdat we anders een regeerperiode dreigen te verliezen. Ik bouw voort op wat in de vorige regeerperiode is gebeurd en positief was. We moeten dat doortrekken.

Enkele sprekers hebben de nuance aangebracht dat er ongetwijfeld een verschil is tussen de manier waarop bepaalde zaken ervaren worden op het terrein, bijvoorbeeld of de TADD een rem is of niet, en de grote principiële discussies die daarover kunnen worden gevoerd. We hoeven ons hier niet uit te putten in zulke discussies, maar moeten een kader bieden, en hopen dat het zo goed mogelijk wordt ingevuld met het oog op maximale beleidscapaciteit op het niveau van de scholen en scholengemeenschappen.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens: Mijnheer de minister, dit was een interessant debat, dat ons als parlement toelaat te doen wat we moeten doen, en waardoor de besluitvorming een beetje meer bij het parlement komt te liggen. De minister beslist hierover, maar we worden nu meer participanten. Als basisdemocraat kan ik dat alleen maar toejuichen.

Er zijn natuurlijk veel nevendossiers, zoals over de rol van de koepels, waarover we nog kunnen discussiëren, maar dan zijn we bezig tot het eind van de week.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Anissa Tamsamani tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de registratie en het beheer van uitgereikte studiebewijzen

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Tamsamani tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de registratie en het beheer van uitgereikte studiebewijzen.

Mevrouw Tamsamani heeft het woord.

Mevrouw Anissa Tamsamani: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de aanleiding tot mijn vraag is een concreet geval van iemand die 30 jaar lang in een bedrijf heeft gewerkt, waar op zeker moment een herstructurering plaatsvond. De dame wilde solliciteren voor een nieuwe job, maar kon haar diploma niet terugvinden, met alle gevolgen van dien.

In deze maatschappij zijn kennis en levenslang leren heel belangrijk, en een diploma biedt nog altijd de beste garanties. Ook andere vormen van studiebewijzen winnen aan belang. Maar wie ze verliest, zit met een probleem. We zouden kunnen stellen dat dat eigenlijk de eigen verantwoordelijkheid is van de persoon die zijn diploma's of documenten verloren heeft, maar wat in geval van overmacht, bijvoorbeeld bij woningbrand of zo?

Doordat mensen geregeld van job veranderen, moeten ze ook vaker die studiebewijzen voorleggen. Wie verder wil studeren en vrijstellingen wil krijgen, krijgt die ook alleen op basis van de behaalde studiebewijzen. Normaal gezien kan een afschrift van het studiebewijs gevraagd worden bij de school. Het is ook de taak van de school die documenten bij te houden.

De bewaartermijn voor het gewoon voltijds secundair onderwijs wordt bepaald door de omzendbrief van 15 april 2003, maar ook de notulen van de delibererende klassenraad en de processen-ver-

baal van geslaagde en niet-geslaagde leerlingen moeten volgens deze omzendbrief gedurende 30 jaar bijgehouden worden. Bij de notulen gaat het om een synthese van de elementen die tot de beslissingen van de delibererende klassenraad hebben geleid, waaronder eventueel het resultaat van de stemming. Het proces-verbaal bevat de lijst van de geslaagde en de niet-geslaagde leerlingen en wordt opgesteld volgens een voorgeschreven uniform model.

Toch biedt deze omzendbrief niet altijd de nodige garanties. Oudere werknemers die hun job zijn kwijtgeraakt, zoals in mijn voorbeeld, hopen soms nog elders aan de slag te kunnen. Maar wat als ze hun diploma van meer dan 30 jaar geleden verloren zijn? Ook bij meer recent uitgereikte studiebewijzen kunnen er problemen opduiken.

Volgens het Jaarverslag van de Vlaamse Ombudsdienst van 2002 bestaat vooral bij fusies of overnames van scholen het risico dat er iets misloopt met het archief. Dit kan echter voor de betrokken oud-leerling grote gevolgen hebben. Als de school in gebreke is gebleven door de processen-verbaal van de examens niet goed te bewaren, kan er immers geen vervangingsattest afgeleverd worden. Andere argumenten zoals de verklaring van leerkrachten of medestudenten zijn niet aanvaardbaar omdat ze de deur open kunnen zetten voor misbruiken.

Volgens het jaarverslag van de ombudsdienst van 2003 lopen er in het departement Onderwijs gesprekken om de omzendbrief van het secundair onderwijs te veralgemenen. Een veralgemening van de omzendbrief naar alle onderwijsniveaus zou al een stap vooruit zijn. Alle onderwijsinstellingen zouden dan volgens dezelfde richtlijnen leerlinggebonden documenten bewaren. Maar andere opleidingsverstrekkers vallen daar dan nog steeds buiten, terwijl er met het oog op het levenslang leren diverse initiatieven zijn ontstaan op het vlak van certificering.

De VLOR wijst er in zijn standpunt over de implementatie van het Kopenhagenproces in de Vlaamse context op dat de Vlaamse overheid zelf heel wat initiatieven neemt op het vlak van certificering, maar dat die niet passen in een globaal concept. De VLOR verwijst naar de titel van beroepsbekwaamheid, het leerbewijs, de gelijkwaardigheid van studiebewijzen in modulaire opleidingen, enzovoort.

Temsamani

Ook binnen de sectoren zijn er heel wat initiatieven op het vlak van certificering. Daarom vraagt de VLOR de Vlaamse overheid een samenhangend en coherent beleid uit te werken op het vlak van certificering en oppert de raad tevens de vraag of er niet opnieuw moet worden nagedacht over de registratie en het centrale beheer van uitgereikte studiebewijzen. Met een centrale elektronische gegevensbank zou het verstrekken van een vervangingsattest veel gemakkelijker verlopen. Een individu hoeft dan niet meer op zoek te gaan naar het archief van zijn oude school, maar kan zich tot één centrale Vlaamse instantie richten.

Bovendien beschikt de Vlaamse overheid dan zelf over een interessant beleidsinstrument. Een centrale registratie zou bijvoorbeeld toelaten een gericht beleid te voeren ten aanzien van jongeren die het onderwijs verlaten hebben zonder noemenswaardig getuigenschrift. Het centrale registratiesysteem biedt ook snellere en goedkopere mogelijkheden voor wetenschappelijk onderzoek omdat er veel minder informatie via enquêtes opgevraagd moet worden.

Mijnheer de minister, hoe ver staat het departement Onderwijs met de gesprekken over de veralgemening van de omzendbrief van 15 april 2003? Wordt er ook gedacht aan inhoudelijke wijzigingen? In welke mate is ook een veralgemening buiten het onderwijs mogelijk? Wat vindt u van een centrale registratie en centraal beheer van uitgereikte studiebewijzen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, collega's, in antwoord op deze vraag haal ik enkele elementen aan met betrekking tot het leerplichtonderwijs. Een omzendbrief over het bewaren van leerlinggebonden documenten voor het basisonderwijs staat sinds 31 januari van dit jaar op de website van het departement Onderwijs. Deze omzendbrief is geïnspireerd op de bestaande onderrichtingen voor het secundair onderwijs.

Inhoudelijke wijzigingen worden niet overwogen. Enerzijds zijn scholen en schoolbesturen in het secundair onderwijs intussen vertrouwd met de archiveringstermijnen; anderzijds werden noch van de onderwijsverstrekkers, noch van de verificatie-

en inspectiediensten die belast zijn met controle-opdrachten ter plaatse, signalen opgevangen dat de vooropgestelde termijnen niet zouden voldoen.

Eventuele wijzigingen aan de modaliteiten inzake studiebekrachtiging en randvoorwaarden zullen in beschouwing worden genomen binnen een totaal nieuwe kwalificatiestructuur, die voor het globale onderwijs- en opleidingslandschap op middellange termijn in het vooruitzicht wordt gesteld. Ik verwijs naar wat we daarover hebben gezegd bij de bespreking van de beleidsnota.

Tot begin jaren '90 waren eindstudiebewijzen slechts rechtsgeldig als ze door de overheid waren gehomologeerd of geïssueerd. Om lokale verantwoordelijkheid te stimuleren, administratieve vereenvoudiging te bevorderen en om de planlast te verminderen, werd destijds het principe van de van rechtswege geldende studiebewijzen ingevoerd. Dat betekent dat alle door de school afgeleverde attesten, getuigenschriften en diploma's zonder verdere procedure onmiddellijk rechtsgeldig zijn. Tezelfdertijd hebben de onderwijsinrichters duidelijke richtlijnen gekregen over het langdurig bewaren van notulen en processen-verbaal over eindbeslissingen, ook als scholen nadien betrokken zijn bij een herstructurering of zelfs worden opgeheven. Van de titularis mag tenslotte worden verwacht dat hij zijn originele stukken zorgvuldig bewaart, zodat verlies of beschadiging een uitzondering vormt. Daarom denk ik dat een centraal beheer of registratie van uitgereikte studiebewijzen vooralsnog geen dringende noodzaak is.

Wat het hoger onderwijs betreft, wil ik het eerst hebben over de universiteiten. Tot en met het academiejahr 1990-1991 bestond een onderscheid tussen wettelijke en wetenschappelijke diploma's. Alle wettelijke diploma's zijn door de overheid in een handgeschreven register geregistreerd. In geval van verlies van een diploma zorgt het departement Onderwijs dan ook voor een vervanging. De wetenschappelijke diploma's worden door de universiteiten geregistreerd. De universiteiten zelf zorgen in geval van het verlies van een wetenschappelijk diploma voor een vervanging. Vanaf 1991-1992 is het onderscheid tussen wettelijke en wetenschappelijke diploma's opgeheven. Sindsdien houden de universiteiten een register bij van alle door hen uitgereikte diploma's, zodat zij zelf kunnen zorgen voor vervanging in geval van het verlies van een diploma.

Vandenbroucke

Wat de hogescholen betreft, kan ik stellen dat diploma's van het hoger onderwijs van het lange en het korte type tot en met het academiejaar 1990-1991 door de administratie werden gecontroleerd en geïssueerd. De diploma's van het korte type werden van 1992-1993 tot en met 1994-1995 geïssueerd door de verificateurs. Sinds het academiejaar 1995-1996 wordt geen enkel diploma nog door de overheid gecontroleerd. De hogeschool waar de student is ingeschreven, kent sindsdien zelf de graden toe en reikt zelf de diploma's uit. Bij verlies of vernietiging van het originele studiebewijs zijn het dan ook de hogescholen die een attest ter vervanging opstellen. Om vervanging te kunnen garanderen, moeten de hogescholen, conform de archiveringsplicht, instaan voor de bewaring van alle processen-verbaal van de deliberaties.

Bij overname van de instellingen, fusies en andere vormen van overgang van de bestuursverantwoordelijkheid worden de regels inzake rechtsopvolging toegepast. De rechtsopvolger neemt deze verplichting van zijn voorganger over. Er is dan ook geen reden om het toepassingsgebied van de omzendbrief te verruimen naar de universiteiten en de hogescholen.

Ik bespreek nu de toestand voor het volwassenenonderwijs. Voor de Centra Volwassenenonderwijs gelden dezelfde bewaringstermijnen als in het voltijds secundair onderwijs. Ook hier is een veralgemening van de omzendbrief overbodig.

In het deeltijds kunstonderwijs wordt de bewaring van leerlinggebonden documenten in de academies van het deeltijds kunstonderwijs opgelegd dankzij artikel 2, 7°, van de Versoepelingsomzendbrief van 5 juni 2000. Processen-verbaal en puntenlijsten van de overgangs- en eindproeven moeten 10 jaar bewaard blijven. Inschrijvingsformulieren, processen-verbaal van toelatingsproeven en -perioden, aanwezigheidslijsten en lijsten van regelmatig ingeschreven leerlingen en dergelijke van het huidige en het vorige schooljaar moeten bewaard blijven. Formulieren in verband met verleende vrijstellingen van vakken worden bijgehouden zolang de leerling les volgt.

Aangezien het deeltijds kunstonderwijs qua finaliteit niet te vergelijken is met het leerplichtonder-

wijs en het hoger onderwijs, lijkt het me niet nodig om aan dit onderwijsniveau voor de bewaartermijn even strenge regels op te leggen. De huidige bepalingen kunnen mijns inziens volstaan.

De voorzitter: Mevrouw Tamsamani heeft het woord.

Mevrouw Anissa Tamsamani: Ik dank de minister voor zijn zeer volledig antwoord.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de regelgeving inzake sociale voordelen in het onderwijs, meer bepaald het schoolzwemmen

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Meyer tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de regelgeving inzake sociale voordelen in het onderwijs, meer bepaald het schoolzwemmen.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de regelgeving inzake de sociale voordelen in het onderwijs is nu al een aantal jaren bron van onduidelijkheid en dan ook al meerdere keren in de commissie voorwerp van discussie geweest. Er bestaat blijkbaar geen consensus over de interpretatie van die regelgeving. Volgens een soepele interpretatie kan een lokaal bestuur wel initiatieven nemen ten behoeve van alle scholen op zijn grondgebied. Volgens een strikte interpretatie kan een lokaal bestuur geen andere dan de in de regelgeving opgesomde voordelen toekennen.

Vandaag wil ik in het bijzonder ingaan op een van die sociale voordelen, met name het schoolzwemmen en het busvervoer van en naar het zwembad. Daarover bestaan verschillende interpretaties. In het basisonderwijs behoort dat tot de eindtermen. Dat betekent dat die eindterm aan het einde van het basisonderwijs moet zijn gehaald, en niet per

De Meyer

se aan het einde van een specifiek, eerder doorlopen leerjaar. Sommige scholen kunnen wegens allerlei omstandigheden een zwembad gebruiken in de eigen gemeente, andere moeten naar een zwembad in een andere gemeente. Wat hierbij wel of niet door de overheid wordt bekostigd en wat eventueel door de ouders moet worden betaald – toegang tot het zwembad, vervoer naar en van het zwembad –, is niet altijd even duidelijk.

Daarom wil ik de minister enkele vragen voorleggen. Kan hij verduidelijken wie voor de leerlingen van het gemeentelijk, vrij en gemeenschapsonderwijs welke onkosten – toegang, busvervoer – moet betalen als een school gebruik kan maken van een zwembad in de eigen gemeente en waar het lokale bestuur al dan niet eigenaar van is? Dezelfde vraag wil ik stellen als een school gebruik moet maken van een zwembad in een andere dan de eigen gemeente.

Is het, ten slotte, waar dat het schoolzwemmen gedurende één schooljaar kosteloos is voor de betrokken ouders? Zo ja, hoe wordt dit praktisch geregeld, en wat betekent dat voor het schoolzwemmen tijdens de andere schooljaren?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, de regelgeving inzake de sociale voordelen stamt uit de tijd van het Schoolpact. Dat is inderdaad gedateerd, heeft reeds eerder voor onduidelijkheid gezorgd en is bovendien, gezien het limitatieve karakter van de sociale voordelen, een wettelijke belemmering voor initiatieven van lokale besturen. Dat laatste heb ik ook met zoveel woorden opgenomen in mijn beleidsnota. De vraag handelt echter over het schoolzwemmen en het busvervoer van en naar het zwembad.

In zijn vraag maakt de heer De Meyer terecht het onderscheid tussen het gebruik van een eigen gemeentelijk zwembad en het gebruik van een zwembad dat niet tot de gemeentelijke sportinfrastructuur behoort. Indien een gemeente het gemeentelijk zwembad van scholen ter beschikking stelt, dan geldt zowel voor het basisonderwijs als voor het secundair onderwijs voor alle scholen op het grondgebied van de gemeente het principe van het sociale voordeel. Ik verwijs in dat verband naar artikel 92,

§ 3, 3°, van het decreet basisonderwijs en artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van artikel 33 van de Schoolpactwet.

Voor het basisonderwijs is in artikel 92, § 3, 4°, van het decreet basisonderwijs bijkomend bepaald dat de kosten voor de toegang tot het zwembad, als dat zwembad niet tot de gemeentelijke sportinfrastructuur behoort, als een sociaal voordeel moet worden opgevat. Dit betekent dus dat wanneer een gemeente financieel tussenkomt of betaalt voor de toegang tot een zwembad, al dan niet op haar grondgebied maar niet behorende tot de gemeentelijke infrastructuur, dit in het basisonderwijs voor alle scholen op haar grondgebied moet gebeuren.

In het secundair onderwijs is die regeling niet van toepassing. Als het zwembad niet behoort tot de gemeentelijke sportinfrastructuur, moeten we voor het secundair onderwijs verwijzen naar artikel 33 van de Schoolpactwet van 29 mei 1959 en naar het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 1991 waarin de begrippen 'gezondheidstoezicht' en 'sociale voordelen' zijn bepaald. Op grond daarvan is de financiële tussenkomst van provincies en gemeenten ten bate van het gemeenschapsonderwijs en het vrij onderwijs beperkt tot het desbetreffend gezondheidstoezicht en de aan de leerlingen verleende sociale voordelen. Een van die sociale voordelen is het voor het publiek ter beschikking stellen van de gemeentelijke en provinciale infrastructuur, inzonderheid de sportinfrastructuur. Hieronder kan dus een zwembad dat niet tot de gemeentelijke sportinfrastructuur behoort niet worden verstaan.

Wat het basisonderwijs betreft, moet daaraan worden toegevoegd dat ingevolge artikel 92bis van onderwijsdecreet XII de kosten die zijn verbonden aan het verstrekken van één schooljaar gratis zwemmen, waar elke leerling lager onderwijs recht op heeft, niet als sociaal voordeel worden beschouwd, want daarvoor werden de werkingsmiddelen van de scholen verhoogd. Wat het vervoer van en naar het zwembad betreft, geldt voor beide onderwijsniveaus dat eventuele financiële tussenkomsten niet als een sociaal voordeel worden beschouwd.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Het antwoord van de minister is duidelijk. Misschien kan hij zijn standpunt nog eens meedelen via de communicatieka-

De Meyer

nenen waarover hij beschikt, zoals Schooldirect. Ik blijf wel met een belangrijke vraag zitten: wanneer verschijnen de uitvoeringsbesluiten over de sociale voordelen die ooit zijn aangekondigd?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Op die laatste vraag kan ik nu geen antwoord geven. Ik zal de zaak met het departement bespreken en nagaan of daarop een datum kan worden geplakt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het netoverstijgende informaticaproject NICO in de CLB's

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Martens tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het netoverstijgende informaticaproject NICO in de CLB's.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik wil uw aandacht vestigen op het NICO-project, waar het departement is bij betrokken.

In 2001 heeft de Vlaamse Regering ervoor geopereerd om 2,5 miljoen euro vrij te maken voor de informatisering van de CLB's. Dat moet ook de onderlinge communicatie tussen die CLB's bevorderen. In het begin leidde dat tot enige resultaten. Er werd een platform uitgebouwd, dat nadien de rechtspersoonlijkheid van een vzw kreeg.

Ondertussen zijn we in 2005 aanbeland. Mijn informatie dateert van eind vorig jaar. Toen was men nog altijd niet echt uit de startblokken geschoten. Integendeel zelfs, want in oktober 2004 was vastgesteld dat wat was uitgebouwd, niet functioneer-

de. De cijfers voor prestaties, betrouwbaarheid en werkbaarheid waren negatief. Het immobilisme inzake databeheer vond ingang, en de doelstellingen werden niet gerealiseerd.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van de problemen? Overlegt u met de betrokkenen om dit goede en ambitieuze project alsnog te realiseren?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, om op de vraag betreffende het netoverstijgende informaticaproject NICO te antwoorden, kan ik best even de feiten chronologisch situeren en met elkaar in verband te brengen.

In het decreet van 1 december 1998 betreffende de CLB's is in artikel 20 bepaald dat na de inwerking-treding op 1 september 2000 de centra jaarlijks verslag moeten uitbrengen door het overmaken van gesystematiseerde gegevens van somatische, psychologische, pedagogische en sociale aard. Dat moet de regering toestaan om op basis hiervan beleidsopties te formuleren.

Zo wil de overheid onder meer een helder zicht krijgen op de vraaggestuurde werking van de CLB's, naast het verzekerd en verplicht aanbod. In de sector was hiervoor geen valabel ICT-platform voorhanden of in ontwikkeling. Daarom heeft de overheid middels een besluit van 15 december 2000 aan de CLB's de eenmalige informatiseringstoelage van 100 miljoen frank toegekend. Met deze impuls aan de informatieautomatisering van de CLB's wil de overheid de CLB's ook de mogelijkheid bieden om de eigen werking – de leerlingenbegeleiding als zodanig – efficiënter en effectiever te laten functioneren.

Hier kan ik enkele voorbeelden van geven. Ten eerste: als de werking van ieder CLB steunt op een geïnformatiseerd multidisciplinair leerlingendossier, kan via zo'n geïnformatiseerd dossier de leerling automatisch en snel worden gevolgd als hij of zij zich in een andere school inschrijft. Het dossier kan vlug en efficiënt worden geraadpleegd bij een doorverwijzing, bij problematische afwezigheden, bij een telefonische oproep, enzovoorts.

Ten tweede: de automatisering kan het werk van de

Vandenbroucke

CLB-medewerkers ondersteunen. Zo kan de aanpak ervoor zorgen dat de administratieve planlast van verpleegkundigen in de medische kringloop verlicht, zodat er meer tijd voor multidisciplinaire zorgen vrijkomt. Het systeem verschaft beleidsrelevante informatie, zodat het beleidsvoerend vermogen van zowel de overheid als het geheel van de sector en elk CLB op zich, daadwerkelijk toeneemt. Het snel, nauwgezet en kostenefficiënt plannen en opvolgen van een doelgerichte vaccinatiecampagne wordt mogelijk, met een sterke reductie van de planlast.

De centra zijn elk op zich financieel en organisatorisch niet in staat om een project van dergelijke omvang te realiseren of te laten realiseren. De knowhow en de expertise, evenals de middelen, ontbreken. Zonder een bundeling van krachten en middelen dreigt een amalgaam te ontstaan van verschillende kleine softwareprogramma's, onvoldoende beveiligd qua gegevensintegriteit, niet sterk in communicatie met andere centra en onmogelijk te coördineren tot een gegevensbank die relevante beleidsgegevens kan genereren.

Zoals de heer Martens aangeeft, begrepen de CLB en hun koepelorganisaties dat, en verenigden alle 75 centra en de centrumnetten zich via het NICO-samenwerkingsplatform in de vzw NICO. De vzw, gesteund door een jaarlijkse toelage vanwege de overheid, gunde het project aan de firma Cronos NV. Het is dan ook logisch dat de vzw NICO – die de emanatie is van de CLB-sector – toeziet op de uitvoering van de aangegane verbintenissen door de firma. Het is dan ook de vzw NICO die vanaf het schooljaar 2003 de volledige verantwoordelijkheid opgenomen heeft voor de aansturing en implementatie van het project.

Natuurlijk wordt dit project ook door het departement Onderwijs opgevolgd. Het departement faciliteert en ondersteunt de activiteiten van de vzw NICO niet alleen door de jaarlijkse financiële toelage, maar ook door het ter beschikking stellen van CLB-medewerkers, die vrijgesteld zijn voor deze informatiseringsopdracht, door het elektronisch ter beschikking stellen van de leerlingengegevens en door het voeren van faciliterende gesprekken met Vaccinnet.

Een omvattend informatiseringproject zoals NICO kent steeds onverwachte hindernissen en kinder-

ziekten. In elk veranderingsproject van dergelijke omvang zullen zowel snelle aanpassers als sceptici deel hebben. Dat is in dit project niet anders, dat verklaart wellicht ook de verdeeldheid van de meningen die u aanhaalt. Ik heb zelf al erg verscheiden reacties gehoord. Dat valt moeilijk te vermijden, wat niet wil zeggen dat we er geen aandacht voor moeten hebben.

Zo besprak de beheerraad van de vzw NICO de afgelopen maanden bepaalde reacties van vakbondszijde en een recente publicatie in een vakbondsblad. De raad stelde vast dat de drie betrokken bonden hoe dan ook volledig achter de doelstellingen van het informatiseringsprogramma staan. Behalve de opsomming van gebreken en klachten in de opstartfase wenst het gemeenschappelijk vakbondsfrent een gebruiksvriendelijk en operationeel ICT-programma dat zowel een ondersteuning is voor het CLB-personeel als een handig registratiesysteem.

Op basis van deze reacties en het overleg daarover besprak de raad van bestuur ook de nodige verbeteringen met de firma, in functie van de gedane beloften en de eigen engagementen, onder meer inzake opleiding. De firma zelf erkent de prestatieproblemen van het NICO-programma, maar verzekert alles onder controle te hebben en spoort de sector aan de werking te digitaliseren.

De meest acute nood en de snelste aanvaarding werd verwacht bij de artsen en verpleegkundigen. In een aantal centra moesten ze afstappen van het verouderde DOS-programma van het Medisch Schooltoezicht. De nieuwste versie van de NICO-toepassing werd op 1 september 2004 in productie gezet. Technisch gesproken zullen dit schooljaar alvast de medische en paramedische gegevens van de leerlingen kunnen worden ingevoerd door de artsen en verpleegkundigen. Volgend schooljaar zullen alle CLB-medewerkers hun werk digitaal kunnen bijhouden en zullen ook de psychosociale gegevens worden ingevoerd.

Op het terrein zijn de meningen bij de artsen en verpleegkundigen enigszins verdeeld. Er is medisch en paramedisch personeel dat de meerwaarde van het nieuwe systeem inziet, wetende dat de kinderziekten op termijn overwonnen zullen worden. Anderen leggen meer de nadruk op de stress en planlast die de onvolkomenheden met zich meebrengen. Vooral in centra die het vroegere MST-programma

Vandenbroucke

niet gebruikten, en derhalve niet moesten verlaten, blijken de snelste en meest enthousiaste aanpassers van het nieuwe programma te zitten. Deze generatie beschouwt en aanvaardt de digitale verwerking van de taakuitoefening als evident.

Voor elke CLB-medewerker moet de software uiteindelijk het eigen werk faciliteren: het ophalen van en inzage in een leerlingendossier bij een activiteit met een leerling, het registreren van groepsgebonden activiteiten zoals projectwerk, leerlingen markeren voor bespreking met teamgenoten of met collega's met een speciale deskundigheid.

Ik ben ervan overtuigd dat, gelet op haar samenstelling, de vzw NICO nauwgezet de klantvriendelijkheid van de NICO-toepassing voor alle CLB-medewerkers bewaakt. Een gedegen en gedreven communicatie vanuit de vzw NICO – die daar mede omwille van haar samenstelling voor bevoegd is en er vanuit het departement Onderwijs vrijgestelde medewerkers voor heeft – met impact naar alle centra en groepen CLB-medewerkers is een belangrijke kritische succesfactor.

In een zeer recent persoonlijk overleg met vertegenwoordigers van de CLB-sector hebben die mij verzekerd dat de implementatie van het NICO-project weliswaar enkele kinderziekten doormaakt, maar dat het een nuttig en noodzakelijk ondersteunend middel zal worden voor elke CLB-medewerker. Ook bevestigden zij me op een nadrukkelijke vraag dat ze voor NICO geen regulerend initiatief van de minister verwachten.

Op uw tweede concrete vraag kan ik dan ook stellen dat ik – hoewel ik bereid ben ondersteunend op te treden – geen specifieke interventies plan. Wel blijven mijn kabinet en mijn administratie de situatie op de voet volgen, onder meer via de contacten met de internettensamenwerkingscel CLB.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. Ik betwist geenszins de doelstelling. U blijft het instrument aanreiken en wilt op die manier allerlei taken vereenvoudigen. Dat steun ik ten volle.

Het rapport over de testperiode, die liep van 29 november tot 10 december, vermeldt bijzonder zware

tekorten op het vlak van performantie, betrouwbaarheid en redelijke mate van werkbaarheid met betrekking tot de verwerking van consulten. Ik ben bang dat dit een beetje lang duurt. Kinderziekten verdwijnen normaal gezien binnen twee weken. Is het mogelijk om de duimschroeven een beetje aan te draaien? U besteedt daar veel middelen aan, daar mag een goede prestatie tegenover staan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de toegang tot het voortgezet onderwijs of andere vormen van onderwijs voor doven

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Stevens tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de toegang tot het voortgezet onderwijs of andere vormen van onderwijs voor doven.

Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik heb een vraag over de toegang tot het voortgezet onderwijs of andere vormen van onderwijs voor doven.

Levenslang leren is reeds enkele jaren een voorname slogan en prioriteit voor de Vlaamse Regering. Dove personen die volwassenenonderwijs of tweedekansonderwijs willen volgen, stoten echter op een serieuze barrière. Voor het volwassenenonderwijs of tweedekansonderwijs bestaan immers geen ondersteuningsvormen voor personen met een handicap, zoals het GON of doventolkuren in het regulier onderwijs.

Dove mensen die vroeger al problemen hadden in het onderwijs, vallen bijgevolg voor de tweede keer uit de boot. Hoe moeten zij een volwaardig diploma halen in het volwassenenonderwijs? Ik spreek nu specifiek over dove studenten en mensen die nood hebben aan doventolkuren. Alleen op die manier kunnen zij de lessen volgen en zijn de lessen voor hen volledig toegankelijk. Voor hen is communicatie uiterst belangrijk.

Stevens

Deze vraag is eveneens belangrijk voor andere doelgroepen met een handicap, zoals blinde studenten. Zij willen ook tweedekans- of volwassenenonderwijs volgen. Ook voor hen bestaat de nood aan ondersteuning, want ze stuiten net als de dove studenten op die barrières.

Verder heb ik vernomen dat dove personen die reeds in het bezit zijn van een diploma secundair onderwijs en een tijdje hebben gewerkt, en verder willen studeren aan de hogeschool of universiteit, helemaal geen aanspraak meer kunnen maken op doventolkuren. Vanwaar komt deze discriminatie met dove studenten die wel direct naar de universiteit of hogeschool zijn gegaan en wel ondersteuning kunnen krijgen? Waar blijft u met de principes van gelijke kansen en levenslang leren? Ik begrijp het niet meer.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van dit tekort? Welke maatregelen plant u om dove personen, die bij voorkeur de gebarentaal gebruiken, in staat te stellen het volwassenenonderwijs of tweedekansonderwijs te volgen zodat zij een volwaardig diploma kunnen verwerven? Iedere Vlaming krijgt die kans, dove mensen zijn ook Vlaamse burgers.

Voor mijn tweede vraag wil ik mijn schriftelijk ingediende vraag nuanceren. Ik heb het niet over voltijds, maar over deeltijds studeren. Welke maatregelen plant u voor dove werkende jongeren die zich als deeltijds student willen inschrijven aan de hogeschool of universiteit, zodat zij gelijkwaardig behandeld worden als andere horende en dove studenten? Horende studenten die universiteit willen volgen en blijven werken, hebben geen problemen. Die kunnen kiezen voor vol- of deeltijds universitaire studies. Ik zie dit als een discriminatie.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, mevrouw Stevens, het volwassenenonderwijs staat in principe open voor iedereen. Het is inderdaad niet evident dat een persoon met een auditieve handicap zonder enige ondersteuning participeert aan het volwassenenonderwijs.

Het departement Onderwijs heeft momenteel geen zicht op de grootte van de nood van personen met

een auditieve handicap om het volwassenenonderwijs te volgen. Het is evenmin duidelijk naar welke opleidingen hun interesse uitgaat. We hebben het daar vanmorgen al over gehad naar aanleiding van de vraag van mevrouw Heeren. We beschikken over te weinig gegevens. Hoe moeten we die noden in kaart brengen?

Zelfs als dat gebeurd is, blijft de vraag hoe we die noden efficiënt kunnen opvangen. Is het volwassenenonderwijs in staat om elke persoon met een handicap – ongeacht van welke aard – op te vangen? Zijn de leerkrachten daartoe voldoende opgeleid?

Het is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de centra voor volwassenenonderwijs om, in de mate van het mogelijke, cursisten met een handicap op te vangen. Vermits de meeste centra geen gebruik maken van eigen infrastructuur, zijn ze daarbij afhankelijk van derden om waar nodig de infrastructuur aan te passen aan personen met een handicap. Het is echter niet realistisch te geloven dat elke persoon met een handicap in een centrum voor volwassenenonderwijs kan worden opgevangen.

Er is geen enkel bezwaar tegen dat een cursist met een auditieve handicap zich tijdens de lessen laat bijstaan door bijvoorbeeld een vrijwilliger die de gebarentaal machtig is. Dat kan best geregeld worden in samenspraak met de centrumdirecteur en de betrokken leerkracht. Het centrum kan eventueel zelfs overwegen om hiervoor een deel van de leeraren onder de vorm van coördinatieopdrachten aan te wenden. Er zijn voor het volwassenenonderwijs wel geen bijkomende middelen om doventolken aan te stellen. Gelet op de vele financiële noden van het volwassenenonderwijs zijn hiervoor op korte termijn geen kredieten beschikbaar.

Er is een algemene regeling voor de toekenning van doventolkenondersteuning in het hoger onderwijs door het departement Onderwijs. De studenten met een auditieve handicap kunnen in de hogescholen en de universiteiten een beroep doen op ondersteuning door doventolken. Om voor deze ondersteuning in aanmerking te komen, moet de student met een auditieve handicap ofwel via een tonaal audiometrische test een verlies aantonen van 90 decibel of meer aan beide oren, voor de zuivere toonstimuli van 500, 1.000 of 2.000 Hertz. Het verlies wordt bevestigd door een attest dat is opgemaakt door een erkend revalidatiecen-

Vandenbroucke

trum of -dienst, of door een erkende universitaire dienst. Ofwel moet hij in het bezit zijn van het 'at-test leerling geïntegreerd onderwijs' voor normaal begaafde leerlingen of studenten met een ernstige auditieve handicap.

De student moet bovendien een voltijdse opleiding volgen. Hij mag bij de inschrijving de leeftijd van 30 jaar niet bereikt hebben. De ondersteuning door doventolken geldt voor een maximumperiode van 8 academiejaren.

Een student met een auditieve handicap die in het bezit is van een diploma van het secundair onderwijs en die gewerkt heeft, kan zich, indien hij beantwoordt aan deze voorwaarden, inschrijven in het universitair of het hogescholenonderwijs en een beroep doen op ondersteuning door doventolken via het departement Onderwijs.

Deze beperkingen in de toegang tot de faciliteiten voor studenten met een auditieve handicap zijn ingegeven door de beperkte omvang van de financiële middelen. De faciliteiten kunnen, waar nodig, worden verruimd als de vereiste budgettaire middelen kunnen worden vrijgemaakt. Mevrouw Stevens, ik engageer me ertoe om het specifieke probleem van de deeltijdse studenten te onderzoeken. Ik kan echter niet vooruitlopen op het resultaat.

In de beleidsnota besteed ik aandacht aan de uitbouw van een zorgbeleid in het hoger onderwijs. Meer mensen met een functiebeperking moeten aan het hoger onderwijs kunnen deelnemen. Met de instellingen zal ik afspraken maken om dit zorgbeleid te concretiseren. Ik denk dat ook universiteiten en hogescholen hun verantwoordelijkheid moeten opnemen inzake het streven naar diversiteit. Ik wil onderzoeken hoe de instellingen in het kader van de sociale voorzieningen terzake hun rol kunnen spelen.

Mevrouw Stevens, dit zijn vrij algemene beleidsintenties. Ik verontschuldig me voor het feit dat ze nog niet concreter zijn. We staan natuurlijk nog maar aan het begin van de uitvoering van de nota.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb er met veel aan-

dacht naar geluisterd. Het is heel jammer dat er geen bijkomende middelen ter beschikking zullen worden gesteld voor het volwassenenonderwijs. Ik heb ook vernomen dat er zal worden bespaard op die middelen.

Hoe kunt u verwachten dat vrijwilligers inspanningen zullen doen voor dove of andere studenten met een handicap als de middelen nu al zo beperkt zijn? Dat is toch niet realistisch! Ik pleit ervoor dat u de volgende jaren nagaat op welke wijze extra middelen kunnen worden vrijgemaakt voor dove studenten. Misschien kunt u een soort pot spijzen die beschikbaar is voor alle niveaus. Universiteiten, hogescholen en volwassenenonderwijs zouden daaruit kunnen putten. Dit houdt in dat we niet opnieuw alles in hokjes plaatsen.

Het is en blijft een groot probleem voor dove studenten en andere studenten met een handicap. Alle studenten met een handicap hebben hun beperkingen. Een dove student heeft echter een probleem met de communicatie. Onderwijs draait nu net rond communicatie. Men moet kunnen luisteren, anticiperen en in dialoog gaan. Zonder tolk is dat onmogelijk. Ik zou hier bijvoorbeeld ook niet kunnen participeren zonder ondersteuning. Ik blijf er dan ook voor pleiten om naar mogelijkheden te zoeken voor dove studenten.

Ik heb de voorwaarden voor de hogescholen en universiteiten begrepen. Gelden dezelfde beperkingen voor de horende studenten? Ik denk het niet! Ze moeten op hetzelfde niveau worden geplaatst. Waarom moeten we mensen die doof zijn nog eens opnieuw discrimineren als we het hebben over levenslang leren? Ik heb een diploma in de rechten behaald. Als ik nu zou beslissen om dokter te worden, moet ik geneeskunde volgen. Heb ik dan de beschikking over een tolk, ja of nee? Horende studenten kunnen die opleiding toch nog volgen. Ik kan er nog inkomen dat we geen studiebeurs krijgen. Dat staat er los van.

Wat het zorgbeleid betreft, zal ik met u de zaak opvolgen. Waar nodig zal ik me mengen in het debat.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw Stevens, ik begrijp dat u aandringt. Dat is legitiem. Het gaat ook om een belangrijk onderwerp.

Ik ben blij dat u verwijst naar een, qua budget, meerjarenplanning. Ik bedoel dit niet als een ex-

Vandenbroucke

cuus. We moeten inderdaad nagaan hoe we de middelen de volgende jaren besteden. Ik zal daar zeker aandacht aan schenken, net zoals aan uw opmerking over de deeltijdse studenten. Het is inderdaad niet gemakkelijk te begrijpen dat we daarin een onderscheid maken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de rijopleidingen in het secundair onderwijs

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Poleyn tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de rijopleidingen in het secundair onderwijs.

Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, in de krant van 17 januari 2005 lanceerde federaal minister van Mobiliteit en Vervoer Landuyt het voorstel van theoretisch rijonderricht op school. Naar eigen zeggen wil hij dat het theoretisch rijbewijs in het pakket van de eindtermen wordt opgenomen. In hetzelfde artikel stelt hij dat de minister van Onderwijs zich kan vinden in de idee en dat hij dit als minister van Mobiliteit zal aankaarten op het regionaal forum voor Verkeer.

Deze uitspraken deden wellicht bij heel wat leerkrachten de wenkbrauwen fronsen. Reeds in 2002 werd deze doelstelling immers in de eindtermen voor de derde graad secundair onderwijs opgenomen. Binnen de vakoverschrijdende eindterm 'Milieueducatie' wordt, onder het stuk 'Verkeerseducatie', gesteld: 'De leerlingen verwerven de kennis die moet volstaan als voorbereiding op het theoretisch rijexamen categorie B'. Deze eindtermen vinden dit jaar ingang in het tweede jaar van de derde graad secundair onderwijs. De scholen zijn dus volop aan het zoeken naar hoe ze dit moeten aanpakken.

Een dag later lezen we in de kranten dat minister Landuyt er voorstander van is om de theoretische lessen op school door instructeurs van erkende rijopleidingen te laten geven. Hiermee geeft hij aan dat hij de professionaliteit van de sector erkent. We kennen ook de voorbeelden van enkele technische scholen die reeds enkele decennia vanuit de school zelf rijopleidingen organiseren.

Daarnaast moeten wij ons toch afvragen of dit de beste oplossing is voor alle scholen. Het betrekken van externe instructeurs is een financieel zware last voor een school. Het opzetten van een eigen rijopleiding vanuit de scholen creëert een oneerlijke concurrentie tegenover de privé-initiatieven. De kostprijs is immers lager.

Mijnheer de minister, voert u effectief overleg met de minister van Mobiliteit over deze rijopleidingen? Indien ja, wat is het resultaat hiervan? Welke afspraken werden gemaakt met de rij scholen over de erkenning van de theorie die de leerlingen op school krijgen? Hoe verloopt dit praktisch? Wat is de verhouding tussen de verkeersopvoeding die de leerlingen op school krijgen en de rijopleidingen die door gespecialiseerde instellingen kunnen worden gegeven?

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, dit is een van de punten die in het vorige regeerakkoord stonden, weliswaar niet in het hoofdstuk over Onderwijs maar wel in dat over Mobiliteit. We hebben het niet uitgevoerd, want er waren knelpunten bij de vleet. Uiteindelijk bleken er geen voorstanders te zijn. Een theoretisch rijexamen is iets heel anders dan wat in de eindtermen stond ingeschreven.

Wat in de eindtermen voor het secundair onderwijs staat, is een vervolg op wat in het basisonderwijs verkeerseducatie wordt genoemd. Op dat vlak is er wel een breuk met het verleden.

Als federaal minister Landuyt daarover vandaag vragen stelt, zit hij voor een deel op zijn eigen terrein. Hij is nog altijd bevoegd voor rij scholen en instructeurs. De minister van Onderwijs heeft daar inderdaad niets over te zeggen. De minister van Onderwijs wordt wel geconfronteerd met een heel moeilijk debat, dat uit twee delen bestaat. Wat kan

Van Baelen

een school eigenlijk aan? Moet er op zijn minst een theoretische rijopleiding worden geboden? Op een bepaald ogenblik werd zelfs gezegd dat het een rijopleiding tout court moest zijn. België en Ierland zijn net de landen waarvan de rijopleiding te zwak wordt bevonden.

Naar analogie van ingroeibanen pleit minister Landuyt voor inrij-jaren voor jonge automobilisten. Ik wil niet veel verder gaan inzake het rijonderricht in het onderwijs. Hoe moet dat worden aangepakt? Moeten de leerkrachten dat doen of moeten de instructeurs worden ingeschakeld? Waar moet het gebeuren, in de scholen of in de bestaande rij scholen? De infrastructuur kost veel geld.

Wanneer moet die opleiding gebeuren? Tijdens de uren of erna? Wat is de kostprijs? Nog niet zo lang geleden is hierover een parlementaire vraag gesteld. De bevoegde minister heeft toen gezegd dat alleen al voor de theoretische opleiding de kostprijs voor het onderwijs minimaal 3.588.000 euro zou bedragen. Is dat een prioriteit? Ik heb daarnet België vergeleken met de ons omringende landen. Bij ons is de rijopleiding vrij goedkoop.

Het verbaasde me inderdaad dat de minister van Onderwijs door minister Landuyt werd geconvoceerd. Hij is nog maar een zevental maanden uit dit huis verdwenen en verhuisd naar de overkant van de straat. In het verleden sprak hij daar helemaal niet over.

Mijnheer de minister, ik ben benieuwd naar uw antwoord en de stand van zaken. In hoeverre is er overleg tussen de federale en de Vlaamse overheid?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, als ik het goed heb begrepen, zijn me hier eigenlijk twee vragen gesteld. De eerste vraag betreft het overleg over deze aangelegenheid. De tweede vraag begrijp ik echter niet zo goed. Mevrouw Poleyn vraagt zich af welke afspraken met de rij scholen zijn gemaakt en hoe de erkenning van de theorielessen op school praktisch zal verlopen. Ik zal straks uitleggen waarom ik deze vraag niet goed begrijp.

Op een breed vlak, gaande van veiligheids- en verkeersopvoeding tot en met het behalen van een rijbewijs, is overleg tussen de Vlaamse minister van Mobiliteit, de federale minister van Mobiliteit en mezelf nuttig en nodig. We hebben afgesproken dat we over dit brede domein in de nabije toekomst een grondig overleg zouden voeren. Aangezien dit overleg nog niet heeft plaatsgehad, kan ik nog geen resultaten naar voren brengen. Dit overleg zal evenwel plaatsvinden. De afspraken zijn reeds gemaakt.

De vraag over de afspraken met de rij scholen over de erkenning van de theorielessen op school is op een bepaalde interpretatie van de in 2002 door het Vlaams Parlement ingevoerde eindterm gebaseerd. Ik ken deze eindterm niet uit het hoofd, maar het komt erop neer dat de scholen hun leerlingen de kennis moeten bijbrengen die nodig is als voorbereiding op het theoretisch examen voor het behalen van een rijbewijs B. De kennis die nodig is voor de voorbereiding op het theoretisch examen is niet gelijk aan de kennis die door de rij scholen moet worden geattesteerd. De eindterm is wat vager en wat breder geformuleerd. Dit is het resultaat van een parlementair debat dat tijdens de vorige legislatuur is gevoerd en dat met het invoeren van deze eindterm is beslecht.

Deze eindterm is dit schooljaar voor het eerst van toepassing. Een belangrijke opdracht van de minister van Onderwijs is het evalueren van de toegepaste eindtermen. Aangezien ik niet over harde gegevens beschik, moet ik me op een veeleer anekdotische indruk baseren. Volgens mij hebben het parlementair debat en het inschrijven en toepassen van de eindterm de scholen gestimuleerd om initiatieven inzake verkeersveiligheid te nemen. De scholen hebben zich overigens niet enkel hierdoor laten stimuleren. De scholen hebben reeds een hele reeks initiatieven genomen en halen op deze manier een goed rendement. We moeten deze eindterm nog grondig evalueren. Hoewel ik niet op de zaken wil vooruitlopen, ben ik ervan overtuigd dat we dit beleid verder moeten ontwikkelen.

Het onderwijs bevindt zich op dit vlak steeds tussen twee vuren. Scholen zijn plaatsen waar, gedurende een aantal uren per week, leerlingen en leerkrachten samenkomen. Dit heeft zijn beperkingen. De samenleving vraagt de scholen reeds zeer veel. De verkeersveiligheid en het gedrag in het verkeer zijn belangrijke maatschappelijke kwesties die de scholen niet onberoerd mogen laten. De vraag hoe

Vandenbroucke

we, uitgaande van de in 2002 ingevoerde eindterm, het beleid verder kunnen ontwikkelen, is een zeer belangrijke vraag waarop ik momenteel nog geen precies antwoord heb. Ik heb hierover evenwel overleg met de twee bevoegde ministers gepland.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mijnheer de minister, u hebt mijn vraag goed begrepen en beantwoord. Ik ben blij dat u deze eindterm wilt evalueren. Ik hoop dat u dit dossier van nabij zult blijven opvolgen. Deze evaluatie mag niet te lang worden uitgesteld. We moeten het evenwicht zien te bewaren. Indien de scholen verdere stappen zouden zetten, zouden ze in een spanningsveld met de privé-initiatieven van de in de buurt gelegen rijsscholen kunnen terecht komen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het beleid rond informatie- en communicatietechnologie voor het onderwijs

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Gatz tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het beleid rond informatie- en communicatietechnologie voor het onderwijs.

De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mevrouw de voorzitter, sinds een aantal jaren worden de Vlamingen bevestigd in hun mening dat ons onderwijssysteem tot de beste van de wereld behoort. Dit is een pluim die met recht en reden op onze hoed mogen steken. We mogen evenwel niet zelfgenoegzaam worden.

De kennis die we onze kinderen en jongeren moeten meegeven, evolueert immers steeds sneller. Dit geldt op een aantal vlakken meer dan op andere.

Bovenaan de lijst prijkt ongetwijfeld de kennis van de informatica en van haar toepassingen. Daarom moeten we onze kinderen vanaf de basisschool in de wereld van de informatie- en de communicatietechnologie onderdompelen. De vraag is of de Vlaamse scholen daarvoor momenteel over de nodige middelen beschikken. De middelen die ze nodig hebben, zijn software, hardware en humanware.

Wat de hardware betreft, mogen we gerust stellen dat de scholen over heel wat materiaal beschikken. De hoeveelheid zegt echter weinig over de kwaliteit van dit materiaal. Ik heb van verschillende mensen uit het onderwijs vernomen dat de kwaliteit van de apparatuur vaak bijzonder laag is. Veel computers zijn niet meer in staat om met actuele softwaretoepassingen te werken. Dit maakt het lesgeven niet gemakkelijker. Het is alsof een leraar Nederlands handboeken zou gebruiken die door de nieuwe spelling met een scheef oog zouden worden bekeken.

Bovendien beschikken de scholen over te weinig humanware om de lessen informatica naar behoren te geven. De mensen die deze taken momenteel uitvoeren, moeten voor hun inzet worden geprezen. Om de lessen informatica tot een goed einde te brengen, moeten ze vaak een groot gedeelte van hun vrije tijd opofferen.

De Vlaamse Regering heeft in het verleden een aantal inspanningen geleverd om het vak informatica de bijbehorende ondersteuning te updaten. In het kader van het PC/KD-project is tussen 1998 en 2003 800 miljoen euro tussen Vlaamse scholen verdeeld. Met dit geld hebben de scholen software, hardware en opleidingspakketten kunnen kopen.

Daarnaast werden er via een puntensysteem ICT-coördinatoren toegekend aan de scholen. Op dit moment zou dit inhouden dat er per vijf tot zes scholen één ICT-coördinator werkt. De vraag is nu wat deze cijfers op het terrein betekenen. Ze zien er goed uit, maar wil dit ook zeggen dat het Vlaams onderwijs in staat is om de nodige ICT-kennis over te dragen aan haar leerlingen, kennis die zonder twijfel een belangrijke rol speelt in het professionele en zelfs ook steeds meer in het privé-leven? Kan ons onderwijssysteem zich ook op dit vlak tot de wereldtop blijven rekenen? Een aantal geluiden uit de scholen doen me vermoeden dat het antwoord

Gatz

op deze vragen niet onvoorwaardelijk positief is. Is dit, met andere woorden, niet al te vaak een zaak van een leraar die na zijn uren enkele kapotte PC's oplapt en nauwelijks tijd overhoudt voor het onderwijs en de informaticatechnologie zelf? Mijnheer de minister, wat is uw mening en beleidsvisie terzake? Wat zult u doen om dit steeds belangrijker wordende vak van de nodige middelen te voorzien? Wat is, met andere woorden, uw concrete en toekomstgericht visie voor het ICT-onderwijs in Vlaanderen?

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, over de hoeveelheid aanwezig materiaal kan worden gediscussieerd. Tot op heden bestaat er immers nog steeds een tekort aan hardware in de scholen. In de nabije toekomst zal de helft van het computerpark moeten worden vervangen. Uit een OESO-studie blijkt dat de Vlaamse leerkracht heel veel gebruik maakt van de computer, zowel ter voorbereiding van de lessen als in de lessen zelf. Vindt u het dan ook niet jammer dat hij zijn eigen hardware moet bekostigen of zelf moet betalen voor een abonnement?

Wat de humanware betreft, is het kader om de onderwijsmensen op te leiden onvoldoende. Dan gaat het niet alleen over de lerarenopleiding, maar ook over de mensen die al in het onderwijs staan. Er is wel een aanbod, maar daarmee wordt slechts een klein deel van de leerkrachten bereikt. Het gaat vaak ook over steeds dezelfde leerkrachten. Dit doet problemen rijzen voor de integratie in de klaspraktijk.

Tot slot moet ik opmerken dat het takenpakket van de ICT-coördinator zo uitgebreid is, zowel technisch als pedagogisch, dat hij vaak niet meer weet waar te beginnen.

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Mevrouw de voorzitter, deze vraag is zeer actueel. Mijnheer de minister, de media leren me immers dat u – of althans uw departement – een paar dagen geleden een rapport werd overhandigd over ICT en de vrije software in het onderwijs. Misschien is het wat voorbarig

om daar nu al op in te gaan, maar die experts geven wel een ander opinie dan deze die men er in het verleden op nahield. Vroeger vond men dat er voldoende computers moesten zijn, namelijk 1 op 10. Ik lees in het persbericht dat men vindt dat dit moet worden verlaten. Het wordt achterhaald gevonden. De experts pleiten voor netwerkvorming in het onderwijs. Ook hebben ze het in dit verband over de vrije software. Mijnheer de minister, hoe kijkt u daar tegenaan, tegen de achtergrond van de ICT-ontwikkeling, die wellicht elke dag in een enorm snel tempo verandert?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, mijnheer Van Baelen, er is sprake van twee belangrijke documenten, die niet met elkaar mogen worden verward. Gisteren heeft de inspectie de Onderwijsspiegel gepresenteerd, met daarin een thematisch hoofdstuk gewijd aan ICT. Dit is een heel interessant document, maar daar zal ik nu niet verder bij stilstaan, omdat ik vind dat de onafhankelijkheid van de inspectie moet worden erkend. De inspectie heeft onafhankelijk een aantal vaststellingen gedaan. Ik moet zeggen dat die wel goed sporen met de beleidsnota. Uit het inspectierapport blijkt duidelijk dat de tijd van het computeranalfabetisme voorbij is en dat er een behoefte is aan een sterkere klemtoon op het pedagogisch-didactische aspect bij het ondersteunen van ICT in de scholen, veeleer dan op het louter technische aspect. Dat technische aspect hebben we min of meer onder de knie: in onze scholen kan men overweg met ICT-techniek. Iets anders is de vraag hoe men ICT gebruikt in de pedagogie en de didactiek. Daar valt er nog een heel terrein te veroveren. De inspectie benadrukt dat en dit spoort goed met onze beleidsnota.

Dan is er ook nog een document over de opensourcesoftware, dat ook op de website staat. Dit is een nuttig, goed en genuanceerd document. In verband hiermee zullen we aan sensibilisering en ondersteuning doen. Meer uitleg daarover kunt u krijgen bij het departement en op de website. Mijn antwoorden laten zich het best structureren volgens de belangrijkste beleidslijnen van mijn beleidsnota. Ik begin met de vaardigheden. Het belangrijkste aspect van mijn ICT-beleid bestaat erin alle uitstromers de nodige functionele, leerprocesgerichte en sociaal-ethische ICT-vaardigheden bij

Vandenbroucke

te brengen. Die vaardigheden ruim verspreiden is immers de enige remedie tegen de digitale kloof. Ten laatste tegen het einde van de leerplicht moeten leerlingen over de basiscompetenties beschikken om vlot overweg te kunnen met ICT. Ook de basiseducatie heeft een belangrijke opdracht in het bijbrengen van ICT-basisvaardigheden aan lagergeschoolde volwassenen. Daarom zal het huidige modulaire ICT-traject meer aangepast worden aan de noden van deze doelgroep.

Dan is er de infrastructuur. Het klopt dat er sinds 2002 niet meer in extra middelen of gekleurde middelen werd voorzien voor ICT-infrastructuur. Bij het begin van het debat over de discussienota heb ik de leden op hun vraag een document verstrekt met daarin nogal wat gedetailleerde informatie over de infrastructuur in de scholen. Wij houden dat zorgvuldig bij via onze monitor. Tweejaarlijks bevragen we steekproefgewijs de scholen en instellingen van het leerplichtonderwijs, het onderwijs voor sociale promotie en de basiseducatie. Die bevraging handelt over de aanwezige ICT-infrastructuur – zowel de hardware als de software en de netwerkinfrastructuur – en de internetverbindingen, het gebruik en de integratie ervan in de leercontext, de ICT-vaardigheden van leerkrachten, leerlingen en cursisten en de percepties over het educatieve ICT-gebruik bij relevante actoren. Die informatie heb ik ter beschikking van de commissie gesteld. Op basis ervan zal ik nagaan of er alsnog behoefte is aan extra financiering. Ik durf daar nu nog niet echt een uitspraak over te doen. We moeten dit immers afwegen tegen andere behoeften waarvoor bijkomende middelen nodig zijn in het onderwijsbeleid. Die afweging heb ik nog niet helemaal gemaakt.

Gedurende deze zittingsperiode wil ik het softwarebeleid een sterke impuls geven, enerzijds door het ondersteunen van een lokale educatieve portaalsite, Klascement geheten, anderzijds door de introductie en integratie van vrije en openbronsoftware in het onderwijs. Vrije software is een recent fenomeen dat het potentieel heeft de softwareontwikkeling radicaal te veranderen. Daar vindt u dus documenten over. We zullen de scholen sensibiliseren en ondersteunen om deze software alternatief te gebruiken.

Op middellange termijn zal het systeem van de ICT-coördinatie behouden blijven. We zullen over-

leggen over de vraag hoe we een goed evenwicht tot stand kunnen brengen tussen de pedagogische en technische ICT-coördinatie. Dit sluit goed aan bij de conclusies van het inspectierapport. Op korte termijn zullen we de samenwerking tussen scholen van het basisonderwijs en scholen van het secundair onderwijs op het vlak van de ICT-coördinatie opnieuw vergemakkelijken.

Het voorzien in vorming en nascholing blijft één van de pijlers van het ICT-beleid. Het aanbod van het Regionaal Expertisenetwerk Vlaanderen, dat in nascholing en ondersteuning voorziet voor het pedagogisch gebruik van ICT in het onderwijs, zal worden afgestemd op de noden en vragen van ICT-coördinatoren. Daarnaast blijven onder meer ook koepels omvangrijke nascholingsprogramma's opzetten over tal van aspecten inzake ICT.

Ik hoop u hiermee duidelijk te hebben gemaakt dat het me wel degelijk menens is met het ICT-beleid en de ICT-ondersteuning.

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. In het algemeen stelt de schets die u net geeft van uw beleid me gerust. Ik veronderstel echter dat deze commissie daar de komende weken en maanden nog dieper op zal kunnen ingaan, aan de hand van het inspectierapport.

Ik wil gerust aannemen dat u een vrij goed zicht hebt op de aanwezigheid van hardware in de scholen op dit ogenblik. De vraag in welke mate sommige scholen nog problemen hebben met het goed omgaan met hun informaticatechnologie blijft echter nog wat onbeantwoord. Ik wil u geloven dat het alfabetiseringsproces qua ICT achter ons ligt of alleszins volop bezig is, maar toch blijven er blinde vlekken. Ik neem aan dat u hier in de toekomst nog wat dieper zult kunnen ingaan op de conclusies van het document in kwestie, rekening houdend met uw wens om de autonomie van de inspectie te respecteren.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat klopt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijk tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over een uniforme vakantieregeling voor administratieve medewerkers in het basisonderwijs

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Dijk tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over een uniforme vakantieregeling voor administratieve medewerkers in het basisonderwijs.

De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, van ICT terug naar de mensen. Met deze vraag wil ik peilen naar de stand van zaken met betrekking tot de uniforme regeling die de overheid probeert na te streven bij de vakantie-regeling, vooral dan voor het administratief personeel.

Zoals iedereen weet, zijn er nu verschillende vakantieregelingen. Niet alleen verschillen die voor het administratief personeel van het basis- en van het secundair onderwijs, maar er zijn ook verschillen tussen de diverse netten. Uw voorgangster had de bedoeling een uniforme regeling uit te werken. Als ik goed ben geïnformeerd, was die zo goed als klaar, maar werd ze niet afgerond, want er is geen uitvoeringsbesluit opgemaakt. Deze procedure werd doorkruist door de verkiezingen – dat gebeurt nu eenmaal in een democratie. Diverse mensen hebben me echter gevraagd hoe het nu zit met de vakantieregeling.

Voor zover ik er zicht op heb, zou er in het basisonderwijs worden gestreefd naar een uniforme regeling. Dat is positief. Het uitgangspunt daarbij zou zijn dat het onderwijzend personeel, de beleidsmedewerkers en de paramedici maximaal 3 dagen prestaties zouden moeten leveren over alle vakantieperiodes en er hun een ononderbroken zomervakantie van 5 weken zou worden gegarandeerd. Voor de administratieve medewerkers wordt een maximum voorgesteld van 12 dagen prestaties over alle vakantieperiodes, waarvan maximaal 10 dagen in de zomervakantie. Ook voor hen zou de garantie gelden van een ononderbroken zomervakantie van 5 weken.

Mijnheer de minister, klopt dit? Wat is de huidige regeling? Klopt het dat die uniforme regeling in de

steigers staat? Ik stel vast dat de recente CAO VII daar niets over vermeldt. Hoe wordt dit verder afgehandeld?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, mijnheer Van Dijk, uw schets is correct, maar ik zou enkele aanvullingen willen geven.

Ik zal even dieper ingaan op enkele formele en juridisch-technische elementen. Op basis van de beide decreten inzake de rechtspositie en onderwijsdecreet XIV van 2003, moet de Vlaamse Regering het jaarlijkse vakantieverlof regelen voor alle statutaire personeelsleden, voor alle personeelscategorieën en onderwijsniveaus. Dat is dringend nodig, want enkel voor het gemeenschapsonderwijs zijn er uitvoeringsbesluiten, nog afkomstig uit het vroegere Rijksonderwijs. Zelfs die besluiten moeten dringend worden geactualiseerd omdat ze onvolledig zijn – voor een aantal ambten bestaan enkel omzendbrieven –, maar vooral omdat ze gedeeltelijk haaks staan op de vakantieregelingen voor de leerlingen die de Vlaamse Regering heeft uitgevaardigd.

Wat de gesubsidieerde sector betreft, ontbreken de formele uitvoeringsbesluiten. Wel is voor het katholiek onderwijs een algemeen reglement afgesproken tussen de koepels en de christelijke vakbonden, maar dit reglement uit 2000 is niet algemeen bindend verklaard en vermeldt niets over het administratief personeel in het basisonderwijs dat slechts sinds 1 september 2003 statutair is.

Naast de decretale opdracht uit de decreten rechtspositie en onderwijsdecreet XIV, moet voldaan worden aan artikelen 27, §1, en 28, §2-10, van de schoolpactwet die stellen dat de te subsidiëren prestaties moeten beantwoorden aan dezelfde normen voor alle onderwijsniveaus.

Zoals de heer Van Dijk aangeeft, heeft de Vlaamse Regering op 5 maart 2004 een ontwerp van uitvoeringsbesluit voor alle personeelsleden principieel goedgekeurd. De onderhandelingen hierover werden in juni 2004 door de overheid opgeschort.

Strikt genomen, hoefde deze problematiek niet worden opgenomen in de besprekingen van CAO VII en CAO VIII, omdat de nieuwe regeling een uitvoering is van bepalingen uit CAO VI. In de feiten werd er uiteraard wel over gesproken in de rand van de besprekingen over CAO VII, maar

Vandenbroucke

het maakte er geen deel van uit. We hebben wel besloten om na de ondertekening van CAO VII de gesprekken over de vakantieregeling terug op te nemen. Dit gebeurde op een vergadering van mijn kabinet met de vakorganisaties op 22 februari 2005. Het is belangrijk dat alle vakorganisaties een uitvoeringsbesluit willen en een gelijklopende regeling voor alle onderwijsnetten.

Dit is belangrijk omdat sommigen het bepalen van het jaarlijks vakantieverlof – anders dan de andere verlofvormen – beschouwen als een aangelegenheid die louter tussen het schoolbestuur en de inrichtende macht als werkgever en het personeelslid als werknemer speelt.

Onverminderd de decretale opdracht en de schoolpactwetsbepalingen die overeenstemmen met de grondwettelijke gelijkheids- en non-discriminatiebepalingen, ben ik, mee op advies van een aantal onderwijsjuristen, van mening dat de overheid de fundamentele regels ter zake moet bepalen. Er moet wel ruimte zijn voor specifieke, lokale verfijningen. Ik verwacht dat we relatief snel vooruit kunnen gaan.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik kijk vooral uit naar de laatste zin.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de positie van scholen tegenover de wettelijke bepalingen aangaande het ouderlijk gezag

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Callens tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de positie van scholen tegenover de wettelijke bepalingen aangaande het ouderlijk gezag.

De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, sinds geruime tijd bestaat er een grote diversiteit aan samenlevingsvormen. Het huwelijk is niet langer het enige verband waarbinnen kinderen worden opgevoed. Partners van hetzelfde geslacht, éé noudergezinnen en andere vormen van nieuw samengestelde gezinnen wekken immers al lang geen verwondering meer op.

Hierop reeds ten dele inspelend, werden de bepalingen inzake het ouderlijk gezag in het burgerlijk wetboek bij wet van 13 april 1995 betreffende de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag door de federale wetgever aangepast. Deze gaat uit van een totaal andere opvatting van het ouderlijk gezag dan de vorige bepalingen. Er is immers een grondige wijziging in de organisatie van het ouderlijk gezag dat nu duidelijk steunt op het beginsel van de gezamenlijke verantwoordelijkheid van beide ouders voor de opvoeding van de kinderen, en dit ongeacht de familiale en echtelijke toestand.

In de gevallen waarbij beide ouders nog in leven zijn, niet afwezig zijn en evenmin in de onmogelijkheid verkeren om hun wil te kennen te geven, wordt een onderscheid gemaakt tussen die situaties waarbij de ouders nog samenleven en deze waarbij dit niet het geval is. In beide gevallen stipuleren artikel 373, eerste lid en artikel 374, eerste lid van het Burgerlijk Wetboek bij wijze van algemene regel dat de ouders het gezag over de persoon van het kind gezamenlijk uitoefenen. Daarenboven wordt ten opzichte van derden die te goeder trouw zijn, elke ouder geacht te handelen met instemming van de andere ouder, wanneer hij alleen een handeling stelt die met dat gezag verband houdt, behoudens de bij wet bepaalde uitzonderingen. Indien deze overeenstemming er niet is, kan één van de ouders de zaak aanhangig maken bij de jeugdrechtbank die beslist over de verdere uitoefening van het ouderlijk gezag.

Scholen werden van deze regeling per omzendbrief op 22 januari 1997 op de hoogte gebracht. Inzake de bepalingen met betrekking tot het te goeder trouw zijn van derden, wordt in deze omzendbrief bij wijze van duiding uitdrukkelijk vermeld dat als er 'bij die derde een vermoeden of de zekerheid bestaat dat die stilzwijgende toestemming ontbreekt dat hij dan zijn medewerking moet weigeren.[...] Wanneer die derde weet of moet weten dat die instemming ontbreekt, is hij niet te goeder trouw als hij deze handeling toch stelt.' Als voorbeeld geef

Callens

ik de inschrijving van een kind in een school waarmee de ouder het niet eens is.

Uit de praktijk blijkt dat het hier soms misgaat. Scholen durven zich al te gemakkelijk verschuilen achter het vermoeden van instemming, zelfs al zijn er gegronde redenen om daaraan te twijfelen. Tegen beter weten in durft men in dergelijke gevallen toch een kind in te schrijven. In afwachting dat een gerechtelijke procedure bij de jeugdrechtbank zijn beslag krijgt, staat de ene ouder in conflictsituaties vaak met z'n rug tegen de muur om zijn of haar rechten inzake het ouderlijk gezag af te dwingen.

Mijnheer de minister, welke stappen kan een ouder bij gebrek aan overeenstemming ondernemen om een school vooralsnog op andere gedachten te brengen? Zijn er, wanneer blijkt dat een school er geen oren naar heeft, hieromtrent sanctioneringsmogelijkheden mogelijk, en zo ja welke?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, de bepalingen over het ouderlijk gezag maken deel uit van het Burgerlijk Wetboek, en het ouderlijk gezag is een federale materie. De omzendbrief van 22 januari 1997 heeft deze bepalingen inderdaad onder de aandacht van de scholen willen brengen, met concrete voorbeelden zoals de inschrijving in een school. Deze omzendbrief zal binnenkort vervangen worden door een nog meer uitgebreide versie.

Ondanks de reeds beschikbare informatie, is het mogelijk dat sommige scholen deze informatie niet kennen of niet willen toepassen. Noch de minister, noch het departement Onderwijs zijn bevoegd om deze bepalingen te doen handhaven of om de toepassing door de scholen te controleren of te sanctioneren. Er zijn dan ook geen specifieke mogelijkheden om een inschrijving aan te vechten of om een onwillige school te sanctioneren.

Ieder ouder kan alleen zijn kind inschrijven. Hierbij geldt het vermoeden van instemming van de andere ouder. Een afwijking op deze mogelijkheid zou een nodeloze belasting opleveren voor alle ouders, ook de ouders die geen conflict hebben hierover. De vaststelling dat er een vermoeden of de zekerheid is dat die stilzwijgende toestemming

ontbreekt, is afhankelijk van de concrete situatie. De overheid kan dat niet bij algemene bepaling vaststellen. Die beoordeling in concreto moet uitiem aan de rechter worden overgelaten.

Uiteindelijk mag ook niet uit het oog worden verloren dat het conflict tussen de verongelijkte ouder en de nieuwe school enkel gevoed wordt door het conflict tussen de ouders onderling. Het is in het belang van alle partijen, niet in het minst van de leerling, dat eerst dat conflict wordt opgelost, liefst minnelijk, maar desnoods gerechtelijk. Hierdoor wordt ongetwijfeld ook het conflict met de school opgelost. Ik verwijs ook naar het antwoord van mijn voorganger van 5 maart 1996 op een gelijkaardige vraag om uitleg van mevrouw Ceysens.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.43 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting
BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie
WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
SWAP: Subcommissie voor Wapenhandel
LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SLAN: Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

